

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő : FEKETE LÁSZLÓ Dr. budapesti kir. közjegyző.
Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 95. Telefon: 297-0-69

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

Néhány szó a korhatár kérdéséhez.

Irta: Dr. Lázár Ferenc

felsőházi tag, a budapesti kir. közjegyzői kamara elnöke.

Közlönyünk f. évi június havi számában *Fekete* László barátom avatott tollából „A korhatár“ címen nagyon érdekes és tartalmas cikket közölt.

Ehhez óhajtanék rövid reflexiókat fűzni.

A kir. közjegyzők életfogytiglani kinevezését, mint már más helyütt kifejtettem, a kir. közjegyzői állás szükséges függetlensége egyik garanciális alappillérijének tartom.

Magát a kérdést a legteljesebb objektivitással óhajtom kezelni s ezért főleg két főszerpontból kívánok a kérdéshez hozzászólni.

Az egyik a kir. közjegyzői intézmény szempontja, a másik — a kir. közjegyzők egyéni tekintetei.

I.

Az intézmény szempontjából vizsgálva a kérdést, azt kell eldönteni, hogy ha az életfogytiglani való kinevezést, mint a kir. közjegyzői állás függetlenségének egyik legfontosabb tartó pillérjét elejtjük, kellő egyéb garanciák állanak-e rendelkezésre, melyek az állás okvetlenül szükséges függetlenségének teljes biztosításához kétség nélkül elegendők?

Erre a kérdésre okvetlenül *nemmel* felelhetek csupán, mert mi az, amiben még a függetlenség biztosítékát láthatjuk: a nagyon szigorú és egészen magasrendű *személyi kiválasztás* és végül *a vagyoni függetlenség*.

Dr. Lázár Ferenc dr. Néhány szó a korhatár kérdéséhez.
Dr. Korössi Bertalan dr. A közjegyzői működési korhatár a polgári peres és nemperes eljárás és az igazságszolgáltatás szervezeti működéséről szóló törvényjavaslat előadói tervezetében.
Kamara- és érdekezlet a korhatár kérdésében.
A debreceni kamara közgyűlése közlemények.

Hatalozások

Állhatóságok

Az Országos Egylet központi bizottságának

Lázár Ferenc dr. ebédje

A budapesti kamara választmányi ülése

A nyugdíjintézet döntőbírósa ülése

Vakok névátírásának hitelesítése (Cholnoky Imre dr., Pálffy József dr.)

A magyar jogászság részvétele Szent István-bálintnak 900-ik évfordulója tiszteletére

Az új adóállamokban lényegileg amennyire lehet a közjogi jogalkotás

Magyarországon az államháztartás törvényszékének a magánművelkedés

szabályozása

Az új törvények hatályosítása

Az azonosköltségű jogalkotásról a törvényalkotásról a közjegyzői

könyvtári szemle

A nyugdíjintézet döntőbírósa ülése

A házassági és jogvesztésről szóló törvényjavaslatok

Leletről a törvényalkotásról a közjegyzői

korábbi közszolgálatunk alapján a jogalkotásban részvételük a közjegyzői

kereseténél bejelentése

A budapesti kamara a hivatali alkalmasság ellen

korlátolt tisztségviselői jogok eladása bírósági eljárásban

A hásközvetítés

Kihirdetett törvények

Rendelések

Jogi és illetékügyi tudalmi szemle

Magyar Jogi Szemle

Jogi

Bihari Index (Juris Hungarica) Magyar jogtudomány

Polgári jog

Notariátszemle (rosz) (ab)

Az új törvény

Notariátszemle (rosz) (ab)

Művelődési szemle

Illetékügyi közlöny

Joggyakorlat

Magyar jog

Illetékügyi

Szent István-bálintnak

Az előbbi garancia (szelekció) a jelenlegi kormány kormányzati idejét közvetlenül megelőző 10 évben, 1920. előtt pedig szintén mintegy 25—30 éven keresztül oly módon gyakoroltatott, hogy ha afelett most nem is kívánok kritikát gyakorolni, csak annak konstatálására kell szorítkoznom, hogy a kiválasztásnál nem a személyi kiválóság és rátermettség, hanem főként a politikai alkalmasság és használhatóság szempontja lévén azon időkben ezen igazságügyi pozíció betöltésénél csaknem döntő, a még nagy részben azon időkben kinevezett kir. közjegyzői kar — tisztelet a nem kevés kivételnek — megfelelően és kellően szelektáltak nem tekinthető.

A közjegyzői függetlenség harmadik és szintén fontos garanciális pillérjének a régebbi időben kétségtelenül és nagyon helyesen — megvolt anyagi függetlenséget tekintem, — ez azonban a mai időkben csaknem teljesen elpusztult; s a nehezen összehozott kis vagyonok megsemmisültek, azok pótlása a leromlott gazdasági helyzet és a meggondolatlanul bevezetett és még meg nem szüntetett állásszaporítások miatt a réginek kis hányadára hanyatlott forgalom mellett lehetetlenné vált.

A közjegyzők egy része adósságokkal küzd, a társadalom és az elszegényedett család mind nagyobb és sokszor még a régit is meghaladó igényeket formál, — a közterhek a békebelinek a nagyobb teherbírás idejében valónak a sokszorosára emelkedtek, — a közjegyző hatásköréből tevékenységének leginkább hasznot hajtó része, — a jogügyletek, árverések és sok egyéb tény tanúsítása, hibáján kívül kiesett s így a harmadik pillér is elporladt — s amíg a községi jegyzők magánmunkálatai a kellő és törvényes hatáskörre nem szoríttatnak és amíg az ügynevezett okirati kényszer kérdése a kir. közjegyzői hatáskör közérdekű kiterjesztése mellett — meg nem oldatik, —

én az anyagi függetlenség helyett annak teljes hiányát tudom csak megállapítani s akkor úgy látom, hogy a kir. közjegyző okvetlenül szükséges függetlensége, — a csekély jelentőségű, eljárási jogi természetű s inkább negatív jellegű, ügyviteli szabályoknak fontosságot nem tudván tulajdonítani, —

csaknem egészen megszűntnek tekinthető.

II.

Ami a kir. közjegyzők nem egészen közömbös egyéni szempontjait illeti, arról igen sokat kellene és lehetne írni.

A kir. közjegyző ma s eddig átlagosan 40 éves kor körül éri el a közjegyzői kinevezést. Addigra többnyire családost lesz, a rossz irodamenet miatt csekélyebb közjegyzőhelyettesi fizetéséből

a gyermekszületés, betegség stb. okozta rendkívüli kiadásokat s a gyermekek növekedése folytán szükséges fokozottabb nevelési költségeket viselni nem tudja és akarva, nem akarva a legreálisabb és legtakarékosabb életmód mellett is a jobb jövő reményében adósságot kénytelen csinálni, sőt sokszor még elaggott özvegy, vagy tehetetlen szülőjét, vagy szerencsétlenül maradt testvérét is tartani kénytelen, a kinevezés tehát többnyire eladósodva éri.

A berendezkedés, költözködés és a különféle investíciók terhei adósságát természetesen növelik.

Ezt az adósságot csak hosszú évek alatt tudja a mai gazdasági és forgalmi viszonyok mellett törleszteni, mely viszonyokat a kamarák évi hivatalos kimutatásai hitelesen igazolnak.

A komolyan gondolkodó közjegyző csak akkor rendezkedhetik be ésszerűen és reálisan, ha bizonyos hosszabb amortizációs terv szerint osztja be jövedelmét, mely amortizációs terv szerint kényszerült takarékoság mellett közel 40 évi további szolgálat és kereset szükséges ahhoz, hogy tartozásainak és egyéb családi, társadalmi és jótékonyági kötelezettségeinek teljesítése, — illetve lassú törlesztése mellett, — kellő öregségi nyugdíj hiányában tartalékolhasson és magáról s családjáról — baleset, betegség és öregségi munkaképtelenség esetére — gondoskodhasson.

Ha most ezt a lassú és hosszú tartalékolási és törlesztési időtartamot átlagban mintegy 5—15 évvel hirtelen megzavarjuk beáll a teljes kaosz s az élet rendje, biztonsága és a jövő minden reménye és nyugalma megszűnik, a kir. közjegyző kapkodó, gondoktól sújtott, idegeskedő, folyton aggódó és reménytelen proletárrá süllyed, függetlenségének fenntartása illuzióvá foszlik.

Az a közjegyző, aki életfogytiglan nevezetett ki, ebben a nyugodt tudatban alapít családot, nevel több gyermeket, vállal életében nobile officiumokat, több terhes és gyakran kiadásokkal is járó köztisztviségeket, jótékony és kulturális célokat, józan életterve engedte határokig támogat, betölt hatósági jellegű díjazás nélküli pozíciókat, melyek sokszor jelentékeny kiadásokkal is járnak és sokszor e miatt kénytelen helyette is tartani, hogy élete végső határáig módjában lesz anyagi kötelezettségeinek megfelelni s hogy haláláig joga lévén szolgálni, a maga nyugdíjáról és öregségéről gondoskodnia nem is kell.

Mindez megdől most s egy generáció csalódik, egy generáció életműve eshetik össze és a törvény erejébe és egy intézmény alapjaiba vetett hite dől romba.

Mindez főleg azokra áll, akik a mai törvény hatály

alatt neveztettek ki, akik életüket ezen törvényadta keretek közt rendezték be s nem okvetlenül és nem minden vonatkozásban azokra, akik az esetleg törvénné váló perrendi novella után s annak tudatában fognak kineveztetni.

* * *

Fekete László cikke utal azokra a törvényi rendelkezésekre, melyek esetleg lehetővé tennék, illetve tették volna a koros és ez okból esetleg munkaképtelen közjegyzőknek lemondását, illetve lemondatását.

Kétségtelen, hogy vannak esetek, amidőn a kamarai elnököknek e téren köteleességeik vannak.

Nyilvánvaló azonban, hogy ezzel a köteleességgel, mint joggal élni különös és egészen komoly és kétségtelen ok fennforgása nélkül csupán az előrehaladott kor okából a mai törvényi állapot mellett nem szabad és nem lehet, — s különösen szigorúan meggondolandó, ma, amidőn a közjegyzők túlnyomó része komoly vagyon és a jövő biztosítása nélkül áll — a nyugdíjintézet pedig tömeges nyugdíjazás esetén csak a nyugdíjak, özvegyi és árvaellátási díjak erős lecsökkentésével tudna csak — s azt is újabb rendelkezés esetén — öregség okából — alamizsna-szerű kis nyugdíjat fizetni s így tisztos és komoly pozíciókat jól betöltött egyének sok közérdekű, jó szolgálatot teljesítő, nemes jellemű magyar utolsó évei válnának szomorú tragédiává, — a kamarai elnökök ezen jogának illetve köteleességének miként való gyakorlása.

A közjegyzői kar véleményem szerint a perrendi novellának a korhatárra vonatkozó rendelkezéseibe (nem az egészen helytelen indokolásba) egy nemzet szomorú történelme korszakának tudatában csak akkor törődhetik bele, — ha az a szerzett jogok méltányos kimélete, a fentebb vázolt szempontok következményeinek levonása, — s a közjegyzői állás és intézmény állandóságának és függetlenségének biztosítása mellett s oly korhatár alkalmazásával történik, mely a környező kultúrált államokban (Olaszország, Ausztria 75 év) is kellő megfontolás mellett vezetett be, s mely lehetővé teszi, — a kir. közjegyzők jövőjének és öregségének, állásuknak és a társadalomban is betöltött pozíciójuk megfelelő biztosítását.

Felhívom a figyelmet a kamaraközi értekezlet egyhanguan hozott s e közlöny további lapjain foglalt, jól átgondolt határozatára, mint minimális követelményre, — s arra a körülményre, hogyha a remélt közjegyzői rendtartási reformtörvényben sikerülni fog a közjegyzői állás függetlenségét és a kellő szelektálást az előző köte-

lező helyettesi szolgálati évek kikötése és egyéb minősítési garanciák mellett biztosítani, az esetre az igazságügyi kormányzat rövid átmenet után a közjegyzői kar szellemi és erkölcsi nivójának emelése mellett elérheti a korhatár megszabásával elérni kívánt célját anélkül, hogy a szerzett jogok méltánytalan és igazságtalan elvonásának eszközét kegyetlenül kellene alkalmazni.

Azzal tisztában kell lennünk, hogy a kir. közjegyzőt, ha szerzett jogai elvonása mellett kényszerűen nyugdíjazták, teljes nyugdíj, vagyis beigazolható tiszta keresetét megközelítő összeg illeti.

Az ehhez szükséges, de sőt ezt megközelítő összeg sem áll a nyugdíjintézet rendelkezésére, sőt fiatal nyugdíjintézetünk öregségi nyugdíj fizetésére egyáltalán nemcsak berendezve nincs, de arra abszolút képtelen, — tehát a szükséges tőkét kétségtelenül az a magas faktor fogja megjelölni, — amely a korhatárt életre hívja, — s én bízom abban, hogy ez a faktor ezt a feladatát is méltányosan és igazságosan és az intézmény iránt tanúsított jóindulatát megtartva, jól fogja teljesíteni!

A közjegyzői működési korhatár a polgári peres és nemperes eljárás és az igazságügyi szervezet módosításáról szóló törvényjavaslat előadói tervezetében.

Irta: *Dr. Körössy Bertalan*
budapesti kir. közjegyző.

A harcok idejét éljük. Ma is elmondhatjuk, hogy „bellum omnium contra omnes.“

Itt van most előttünk a Tervezetben* a közjegyzői működési életkor harca. Úgy jött, mint derült égből a villámcsapás. Ez a

* A törvényjavaslat tervezetét röviden mindenütt T.-vel jelöljük.

A „T“ 205. §-ának idevonatkozó szövege így szól: „A kir. közjegyzőkről szóló 1874: XXXV. t. c. 33. §-a a következő rendelkezésekkel egészített ki. *Megszűnik a közjegyzői állás azzal is, ha a közjegyző életének hetvenedik életévét betöltötte és az igazságügyminiszter őt állásában nem tartotta vissza.*

Indokolás: A hetvenéves életkor általában a munkaképesség lényeges csökkenésével szokott együtt járni. Ezen a koron túl rendszerint már a kir. közjegyzők sem maguk látják el tisztüket, hanem maguk helyett helyettes alkalmaznak; ez azonban nem kívánatos állapot. Ezért szükséges, hogy a közjegyzők, akik ezt az életkort betöltötték, működésüket általában szüntessék meg. Azokban az esetekben, amikor a hetvenéves közjegyző még teljesen munkaképes és állásában való visszatartása közérdek: az igazságügyminiszternek kell módot adni arra, hogy őt állásában visszatartsa.

harc kiegyenlíthetetlen és engesztelhetetlen. Kiegyenlíthetetlen, mert azon nem tudunk változtatni, hogy egyik ember egy évvel idősebb ne legyen, mint a másik. Engesztelhetetlen is, mert az életévein alapuló előnyéből senki sem fog engedni egy jöttányit sem annak, aki emiatt hátrányt szenvedni kénytelen.

Nem kifogásoljuk olyan törvény hozatalát, amely szerint jövőre a 70-ik életév betöltése lesz a közjegyzői működés határa, mert azok, akik ilyen törvényes rendelkezés hatálybalépte után és ismeretében kívánnak a közjegyzői pályára lépni, jóelőre számot vehetnek a korhatárral és így emiatt őket sérelem nem érheti.

Azonban kifogásoljuk és nagyon sérelmesnek tartjuk, hogy a már kinevezett közjegyzők működésének ideje, — eltekintve az állás megszűnésének törvényes okaitól — most, egy utólag hozandó törvénnyel a 70-ik életév betöltéséhez legyen kötve.

Kifogásaink a következők:

I.

Nem igazságos a már kinevezett közjegyzőkre nézve a 70 évi működési korhatár intézményesítése különösen azért, mert eddigi törvényünk szerint a közjegyző működése korhatárhoz kötve nem volt és így mindazok, akik eddig közjegyzői állásra pályáztak, a törvényben bízva, abban a biztos tudatban voltak, hogy kinevezetésük esetén életük fogytáig, illetve amíg hivatalos kötelességük teljesítésére képesek (1874: XXXV. t. c. 33. § c) pont) működhetnek.

Bizonyos az is, hogy a már kinevezett közjegyzők között sokan vannak olyanok, akik a közjegyzői pálya igen nagy előnynek tartották az életfogytiglani működhetés jogát és épen emiatt a nagy előny miatt választották a közjegyzői pályát élethivatásukul, — odahagyva sok esetben más pályákon való boldogulásuknak talán kedvezőbb lehetőségét. Ha tehát most egy új törvénnyel ezt a jogos előnyt hátrányukra fordítják elfogadható ok nélkül, úgy a kinevezéssel nyert életfogytiglani működéshez *szerzett jogukban* felette nagy sérelmet szenvednek, mert a jogállam a szerzett jogot általában tiszteletben tartja és szerzett jogra az új törvénynek visszaható erőt rendszerint nem tulajdonít, sőt ilyen jogelvonás jogrendszerünk hagyományos szellemével semmiképen sem volna összeegyeztethető.

Minthogy a „T“ indoklásából olyan nyomós közérdek, — amely indokoltá tenné a közjegyzők szerzett jogának elvonását, — nem tűnik ki és minthogy a közjegyzőknek az államtól nyugdíjuk nem volt a multban és nincs ma sem, — talán épen azért, mivel

életfogytiglan működhetnek és így nyugdíjpótló tőkevagyonot szerezhettek, — ennél fogva tőlük az életfogytiglani működhetés megvonása emberi érzés szerint a legnagyobb igazságtalanság és szerfelett káros is mind erkölcsi, mind pedig anyagi szempontokból.

Nem kívánunk most annak vitatásába bocsátkozni, hogy az állami hatalom egyoldalulag, tehát a közjegyzők hátrányára — azok minden hibája nélkül — megváltoztathatja-e utólag a szóbanforgó szerzett jogot, de ha ezt kényszerítő nyomós ok nélkül, a „T“ szerint csupán a korhatárral megvont munkaképtelenség okából teszi, úgy kétségtelen, hogy ilyen rendelkezéssel a közjegyzőkkel szemben igazságtalanul jár el és ennek a következményeit viselnie kell.

Mert ha igaz is az, hogy az államnak a „suprema lex salus rei publicae“ elve alapján kényszerítő közérdekből azt a közjogi jogosítványt, amelyet a közjegyzőnek adott, — ez esetben az életfogytiglani működés jogát, — jogában áll bármikor visszavonnia, úgy ezzel szemben áll az is, hogy az ilyen jogelvonás következtében a közjegyzőt ért minden veszteségért ellenszolgáltatással tartozik, különösképen pedig, ha néhány megüresedett közjegyzői állás betöltése, — mint arra a továbbiakban rá fogunk mutatni, sem nem multhatatlanul sürgős, sem nem „salus rei publicae.“

A közjegyzők ugyanis kinevezetésük folytán nyert állásukkal bizonyos kötelezettségeket is vállaltak és az állam megköveteli tőlük azoknak pontos teljesítését. Ha a közjegyzők hivatali kötelességüket híven teljesítik, részükre is fenntartandó volna az életfogytiglani működhetés joga, mert jog és kötelesség egymással szoros összefüggésben állanak.

Bármiként vélekedjünk is a kérdéses „*szerzett jogról*“, az mindig bizonyos marad, hogy az a közjegyző, akinek működési jogát — úgy ahogy az a „T“-ben van — megszüntetik, ezt magára nézve mindig nagy igazságtalanságnak fogja tekinteni.

A „T“-nek ebben a rendelkezésében tehát, — amely a jogelvonással szemben *ellenszolgáltatásról* említést sem tesz, — *nincs igazságosság* . . .

II.

Eltekintve a szerzett jogtól és az igazságtól, amely utóbbi legtöbbször csak eszményi fogalom és elérhetetlen magasságokban áll, — a hozzánk közelebb álló és emberiesebb *méltányos jog szempontjából is kifogásoljuk* a már kinevezett közjegyzők működési idejéül a 70 éves korhatárt.

A méltányosság szempontjából azért kifogásoljuk a 70 évi korhatárt, mert a közjegyzőség hazánkban mindig szabad szellemi foglalkozás, szabad kereseti pálya volt és így soha még a gondolata sem merült fel annak, hogy a közjegyzői működést korhatárhoz kössék. Rendkívül sérelmes ez az idősebb korban kinevezettekre.

A korhatárhoz kötött működés eddigi jogunkban csak a hivatalnoki pályán volt szabályozva, ahol erre előlépés, nyugdíj stb. miatt szükség is volt. Ilyen körülmények között el sem képzelhette a „T“ megjelenéséig a szabad kereseti pályán működő egyetlen közjegyző sem azt, hogy működési idejét egykor korhatárhoz fogják kötni és ezáltal tőle a működést megvonják, állásától, keresetétől megfosztják, — minden ellenszolgáltatás nélkül. Minthogy erre nem gondolhatott, ennél fogva valamennyi közjegyző a legjobb hiszemmel adott helyzetének megfelelően egyénileg rendezte be életviszonyait.

Csak néhány példát említünk fel: vannak olyan közjegyzők, akik a maguk, vagy hozzátartozóik javára életbiztosítást kötöttek, — vannak, akik hozomány vagy egyéb évi járadék fizetésére kötelezték magukat, — vannak, akik kölcsön felvételére szorultak, — vannak akik egyéb terhes kötelezettségeket vállaltak és mindezeket pontosan teljesíteniök kell és vannak idősebb korban kinevezettek.

Sok közjegyzőnek ma már alig van tökevagyon. A közjegyzői pályán ugyanis az utóbbi évtizedek alatt részint a gazdasági viszonyok összeomlása, részint a menekült közjegyzők részére új állások szervezése miatt vagyont szerezni már nem lehetett, sőt olyan közjegyzők is vannak, akik a régi, jobb időkben szerzett vagyonukat is — saját hibájuk nélkül — elvesztették, avagy megélhetésük pótlására használták fel.

Ha tehát most ezekre a közjegyzőkre nézve, akik egyébként kifogástalanul működnek, akik az életfogytiglani közjegyzői működésben törvényes alapon jogosan bíztak, utólag, a 70 éves kortól működésük határául megállapítják, holott fizetési kötelezettségeiknek lejárt és terhes szerződéseiknek teljesítése a korhatárt messze túlhaladja: akkor olyan törvényt hoznának, amely a közjegyzőket és hozzátartozóikat kiméretlenül tönkretenné, mert ezentúl csak kötelezettség terhelné őket, állás és kereset nélkül.

Kérdjük: ki vállalja és ki teljesíti ezek helyett a közjegyzők helyett jóhiszemmel kötött terhes szerződéseikből folyó kötelezettségüket, ha őket állásuktól egyszerre, csak azért, mert 70-ik életévüket betöltötték, megfosztják? Az állam vagy a jogutód? . . .

Ilyen körülmények között, — tekintve, hogy a közjegyzőknek

öregségi nyugdíjuk nincs, — az emberi jóérzés is tiltakozik az ellen, hogy azokat, akik hivatali munkájukat személyesen, rendszeresen, kifogástalanul végzik, koruk miatt megfoszák állásuktól s ezáltal helyrehozhatatlan károkat okozzanak nekik. A kuriai bírák 70 éves korral teljes nyugdíjban részesülnek.

A „T“-nek e rendelkezésében *nincs méltányosság sem.*

III.

Amidőn a „T“ ellen szólunk, az igazságnak tartozó kötelességünk leszögezni e helyen azt, hogy a ridegnek mutakozó működési korhatárhoz fűződő igazságtalanságok és méltánytalanságok enyhítésére, illetve helyesbitésére a „T“-nek abban a rendelkezésében, amely szerint az *Igazságügyminiszter a közjegyzőt állásában visszatarthatja*, bizonyos megnyugtatót is találunk. Ezzel a megnyugtatóval szemben azonban ott áll a vissza nem tartás miatti aggodalom, a bizonytalanság érzése, amelyek örökös lelki izgalomban és szellemi gátlásban fogják tartani a korhatáros közjegyzőket, ami aztán a félelem érzését is kiváltja belőlük és ezzel mind a közjegyző, mind a közjegyzői intézménynek függetlenségét, tekintélyét és a szükséges bizalmat is csökkenti. Független és bizonytalan helyzet mellett az erkölcsi erők is meglazulhatnak.

De magára az Igazságügyminiszterre is nagy teher és felelősség lesz ennek a visszatartási jognak mikénti gyakorlása, mert ő sem dönthet mindig szabadon, hanem gyakran a felette álló erők és hatalmak súlyos nyomása alatt. Így tehát ez a visszatartási jog a váltakozó kormányok kezében a legellentétebb gyakorlatban juthat majd kifejezésre. Lehet ez politikai, vagy egyéb, nem a közjegyzői pályán szerzett érdemek jutalmazása. Ezekben az esetekben már kevés lesz benne az igazságosság és méltányosság, ellenben lehet egyenlőtlen elbánás. Ebben a visszatartási jogban tehát teljesen és tartósan nem bízhatunk és pedig annál kevésbé, mert ennek a „T“-ben semmi tárgyi biztosítéka nincsen, holott arra igen nagy szükség volna.

A jelenlegi Igazságügyminiszter Úr Őnagyméltóságával szemben a kir. közjegyzők a legteljesebb bizalommal viseltetnek és meg vannak győződve arról, hogy az ő részéről a korhatár mellett sem érne igazságtalanság egyetlen közjegyzőt sem, mert bizonyosak abban, hogy a visszatartási jogot igazságosan és méltányosan gyakorolná.

Nekünk azonban e kérdés megbirálásánál nemcsak a jelent

kell néznünk, hanem a jövőt is. A jövő pedig bizonytalan s e miatt ez a visszatartási jog — úgy ahogy az a „T“-ben van — elegendő biztosítéknak nem tekinthető. Nézetünk szerint tehát — feltéve, hogy a korhatárt a már kinevezett közjegyzőkre nem ejtenék el — legalább is azzal kell a visszatartási jogot hatályosabbá tenni, hogy ki kell egészíteni a „T“ rendelkezését aképpen, miszerint *az Igazságügyminiszter a visszatartás kérdésében az illetékes kamara tárgyilagossá vizsgálaton nyugvó alapos véleményének figyelembevételével dönt.*

IV.

A „T“ azon indokolását, hogy a 70. éves életkor általában a *szellemi munkaképesség* lényeges csökkenésével szokott együttjárni, nem fogadhatjuk el általánosságban véve sem valónak és különösen nem a közjegyzők működésére nézve.

A testi erő és azon alapuló munkaképesség az életkor emelkedésével aránylagosan csökken ugyan, de a szellemi munkaképesség és ennek értékessége az életkor emelkedésével általában még fokozódni szokott.

Élettapasztalat szerint a szellemi munkaképesség megfogyatkozása egyik embernél korábban, a másiknak későbbén következik be, de általában véve korhoz kötve nincs eltart legtöbb esetben az emberi életkor végső határáig, úgyhogy a 70. életévüket betöltötték szellemileg rugékonnyabbak és értékesebbek lehetnek, mint az azon aluliak. Ezzel szemben csak a statisztikai adatok szolgálhatnak bizonyítékul, de ilyenekre a „T“ mégcsak nem is hivatkozik.

A közfelfogás általában a szellemi erő tekintetében mindig az idősebb kornak tulajdonított nagyobb jelentőséget és nagyobb értéket. A legfontosabb és legmagasabb hivatali tisztségekkel rendszerint az idősebbeket ruházták fel. Ahol tehát a munka teljesítésénél, a hivatás betöltésénél nincs szükség a test nagyobb rugékonyságára, de annál inkább a gazdag szellemi erőre, a nagyobb gyakorlati tapasztalatra, — mint épen a közjegyzői pályán is, — ott a 70. éves koron túl való működésre még igen nagy szükség lehet, nem is annyira a közjegyzők érdekében, mint sokkal inkább közszempontokból, mert az értékesebb munka, a szaktudomány jelentős művelése, előbbrevitele inkább az idősebb, mint a fiatalabb korhoz fűződik.

Nem akarunk e kérdésnél hosszasan időzni és közismert, világtörténeti példákra hivatkozni. Csupán azt említjük meg épen

a mi körünkből, hogy talán nem véletlen, hiszen így volt régebben is, hogy a közjegyzői kamaráknál, vagy az Országos Közjegyzői Egyletnél az elnöki tisztséget rendszerint az idősebb, de kiváló szellemi erővel bíró és minden tekintetben érdemes közjegyzők töltötték be. Így az öt kamarai elnök közül ma is négy a 70. éves korhatáron vagy ahhoz közel áll, az Országos Egyleti elnök pedig a korhatárt is meghaladta.

Megcáfolhatatlan ténynek kell tehát venni, hogy 70. éven felül a közjegyzők még igen értékes szolgálatot tesznek mind az igazságügy, mind a nagyközönség érdekében. Mindezen szolgálatok fenntartását egyetemes nemzeti érdekek követelik.

Mindezeket megfontolva még abban az esetben is, ha bizonytalan volna az, hogy a 70. éves életkort betöltött közjegyzők bírnak-e még megfelelő szellemi munkaképességgel, már e bizonytalanság miatt sem volna szabad őket csupán az életkor betöltése miatt büntetni azzal, hogy állásukból ellenszolgáltatás nélkül elmozdítassanak.

V.

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk a 70 éves működési korhatár intézményesítésénél azt sem, hogy a *közjegyzői pálya nem hivatalnoki pálya, hanem szabad kereseti foglalkozás* és mint ilyen, hasonlatos általában az ügyvédi, orvosi, mérnöki stb. pályákhoz.

A közhivatalnok állami szolgálatban áll, az államnak, a köznek köti le munkaerejét s ezért az államtól rendes fizetést, nyugdíjat és egyéb kedvezményeket kap, ellenben a közjegyző egyáltalában semmi kedvezményben nem részesül, az államtól csak kinevezést nyer, így tehát itt a működési időnek vagy az életkornak semmi jelentősége nincs, jelentősége és értéke csak a munkaképességnek és a munka minőségének van, ezek pedig nem az életkor szerint igazodnak.

Az állami hivatalnoknál meg lehet állapítani, sőt meg is kell mind a fizetés, mind a nyugdíj mértékének meghatározása miatt a szolgálati időt és az életkort is, ameddig az terjed, mert ezekkel bizonyos jogok vannak összefüggésben. Így pl. az előléptetés, a magasabb fizetés, a nyugdíj stb. is eszerint alakul.

A közjegyzői és más szabad kereseti pályán rendszerint addig tart a működés, amíg az egyén arra képes, ellenben a hivatalnok nyugdíjba megy, ha szolgálati ideje letelt, avagy meghatározott

életkorát betöltötte. Tovább nem is volna értelme a hivatalnokoskodásnak, ha csak nem a hivatali hatalom és tekintély kedvéért.

Mindezekből következik, hogy a hivatalnoki pályán meg kell szabni a hivatalnok szolgálati idejét vagy korhatárát, ameddig működhet, de a szabad kereseti természetű közjegyzői pályán nem helyénvaló az és ezzel eddig az állam soha nem is törődött. Nem helyénvaló azért, mert a közjegyzőt esetleg akkor mozdítanak el állásából, amikor hosszú, becsületes munkásságával a közönség teljes bizalmát, szeretetét, tiszteletét és nagybecsülését kiérdemelte és amikor még igen sok hasznos munka elvégzésére képes a közönség és a közérdek szolgálatában.

VI.

Azt a tényt, hogy a 70. életévüket betöltött közjegyzők közül hányan működnek helyettes nélkül, vagyis személyesen, továbbá hányan alkalmaznak helyettest aképen, hogy mellettük maguk is rendszeresen működnek, végül hányan vannak olyanok, akik egyáltalában nem maguk látják el tisztüket, hanem állandóan és rendszeresen helyetteseik működnek helyettük, — statisztikai adatokkal kellene bizonyítani.

Tudomásunk szerint a 70. éven aluli korban levő közjegyzők is alkalmaznak helyetteseket, talán éppen olyan arányban, mint a 70 éves kort túlhaladottak és a 70 éves koron aluliak is éppen úgy, sőt néha jobban igénybeveszik helyetteseik működését, mint a 70 éven felüliek és a 70 éves korukat betöltött közjegyzők között is többen vannak olyanok, akik egyáltalában nem alkalmaznak helyettest, hanem személyesen látják el kifogástalanul hivatalukat.

A helyettes alkalmazását több körülmény befolyásolhatja. Így pl. van olyan fiatal közjegyző is, akinek állandóan helyettese van és ez gyakran dolgozik helyette, mert maga közjegyzői, vagy egyéb közéleti ügyekkel van elfoglalva; van, aki betegeskedik, van, aki kényelmes; van olyan, akinek ügyforgalma és keresete, vagy esetleg másféle jövedelme is ezt lehetővé teszi; sőt vannak olyan közjegyzők is, akik személyesen el tudnák végezni teendőiket, de mégis helyettest tartanak azért, hogy annak munkaalkalmat és kereseti lehetőséget nyújtsanak.

A „T“-nek azt a megokolását tehát, hogy a 70 évet betöltött közjegyzők általában nem maguk látják el tisztüket, hanem helyetteseikkel láttatják el azt, túlzásnak tartjuk.

Tudomásunk szerint e tekintetben panasz nem is merült fel soha.

Egyébként, hogy a közjegyző helyett a helyettese is önállóan működjen, az egészen természetes és pedig azért, mert a közjegyző is akadályozva lehet működésében és ilyenkor a közönség érdeke egyenesen megköveteli, hogy közjegyzői hatáskörbe tartozó ügyeit idővesztés nélkül és kifogástalanul elintézzék. Másrészt arra is szükség van, hogy a közjegyzők a helyetteseknek nemcsak munkaalkalmat és megélhetést, hanem szakszerű kiképzésre is alkalmat nyújtsanak s ezzel a majdani önálló közjegyzői működésnek útját egyengessék előttük. Erre pedig igen nagy szükség van, mert a hivatásos közjegyzőhelyettesekből kell a közjegyző jogutódának s így a természetes utánpótlásnak kikerülnie. Azt a helyzetet azonban, hogy a közjegyző helyett állandóan, rendszeresen csak a helyettes intézze a közjegyzői teendőket, visszás állapotnak tartjuk, ez mai törvényünk rendelkezésével és szellemével is ellenkezik, mert ebből a helyzetből önként következnek, hogy az ilyen közjegyző vagy nem képes vagy nem akar dolgozni. Előbbi esetben, mai törvényünk szerint is, állása megszüntethető; az utóbbi esetre nézve pedig törvényhozás útján lehet intézkedni, hogy állásától megfosztassák, mert egy különben munkaképes, de dolgozni nem akaró közjegyző magának tulajdonítsa, ha állását veszti.

VII.

Amint az eddigiekben kimutattuk, a „T“ nem nyújt elfogadható megokolást a már kinevezett közjegyzők működési idejének tervbevevett korlátozásához.

Ha azonban a „T“ rejtett célja kényszerítő szükség hatása alatt magasabb állami érdekből „helyet az ifjúságnak!“ jelszóval a közjegyzőhelyettesek gyorsabb előmenetelét akarja kedvezően érvényre juttatni, ez esetben bizonyos feltételek mellett megfelelő változások elől, — ha arra valóban szükség volna — a korhatár kérdésében sem zárkozhatnánk el, de csakis a hivatásos helyettesek érdekében.

Azonban tudomásunk szerint a hivatásos helyettesek közül ma már senki sincs állás nélkül, akik pedig állásban vannak, azoknak a mai viszonyoknak megfelelő kinevezése úgy, amint régebben is volt, normális idő alatt biztosítottnak tekinthető, mert aránylag ma sincs több közjegyzőhelyettes, mint régebben volt és

aránylag ugyanannyi az állások üresedése is. Idevonatkozólag célirányos lenne a helyettesekről kimutatást készíteni, működési idejük pontos meghatározásával, hogy ennek és minőségüknek megfelelően normális és kedvező előhaladásuk igazolható legyen.

De hangsúlyozzuk, hogy „helyet az ifjúságnak!” jelszó alatt a közjegyzői pályán elsősorban *mindig csak a hivatásos helyettesek jöhetnek számba*, mert ők azok, akik e pályát élethivatásukul választották és akiktől, mint a közjegyzői etikában, speciális szakismeretekben és gyakorlatban felneveltektől a közjegyzői intézmény érdekében és jövőbeni fejlődésében értékes munkálkodást várhatunk.

Ezekre a közjegyzőhelyettesekre pedig — a mai állapot, amelyben élnek — fokozottabb mértékben elviselhető lesz, ha az eddigi módon megüresedő közjegyzői állásokra kizárólag őket fogják ezután kinevezni, ami az utóbbi időkben — elismerés érte az Igazságügyminiszter Úrnak e helyen is, — mindnyájunk meglegedésére már így történt.

Egyébként a helyettesek biztos, gyors elhelyezése, kinevezése és intézményünk színvonalának emelése érdekében e helyütt ismételt hangsúlyozzuk, hogy a közjegyzői rendtartás ide vonatkozó mai rendelkezését meg kell változtatni aképpen, hogy *a közjegyzői kinevezéshez jogi szakminősítésül az egységes birói és ügyvédi vizsga sikeres letétele után kétévi közjegyzői gyakorlat, vagy közjegyzői vizsga letétele legyen szükséges.*

VIII.

Mint hogy ezek szerint a helyettesek elhelyezése, kinevezése nem teszi feltétlenül szükségessé a már működő közjegyzőkre nézve a 70 éves korhatár behozatalát, semmiesetre sem helyeselnők azt, hogy a megüresedő közjegyzői állásokra a hivatkozott jelszó alatt politikai, vagy más, nem a közjegyzői pályán érdemeket szerzett karonkízüliek helyeztessenek el. Ezt már nem tartanánk közérdekben állónak, mert nekünk a felvetett kérdés megoldásánál egyedül csak közérdeket és nem a magánérdeket kell néznünk.

Nem volna semmi értelme annak, hogy a politikai életben túlbuzgó fiatal emberek neveztessenek ki a „korhatáros” közjegyzők helyébe, akiknek más élethivatásuk volt, akik ezt az állást „sine cura”-nak tekintenék és akiktől számottevő hasznos munkálkodást intézményünk érdekében alig várhatnánk.

Az ilyen kinevezésekkel többet veszítene az állam, mint

amennyit nyerne azzal, ha a protekciósok kedvéért a 70 éves, de tényleg munkaképes és személyesen, rendszeresen működő közjegyzőket megfosztja állásuktól. Mert a 70 éves közjegyző közjegyzői tradícióban nevelkedett fel, sokat tett, áldozott is a közjegyzőség iránti bizalom és tekintély fenntartására és megszilárdítására.

Nem volna célszerűség sem abban, hogy a korhatárt elért érdemes, munkaképes közjegyzőnek kivegyük kezéből a munkát és ezzel munka- és keresetnélkülivé tegyük és vele az amúgy is nagyszámú elégedetleneket szaporítsuk és átadjuk ezt a munkát a közjegyzői pályán még ki nem próbált, be nem vált és arra érdemeket sem szerzett fiatal karonkízülinek.

Ez nem volna közérdekű követelmény, mert így az egyik és pedig ebben az esetben az érdemesebb munkanélkül maradna, eltartásra szorulna. Az eltartást (nyugdíjat, vagy egyéb ellenszolgáltatást) nyújtó első sorban az állam, mert ő vette el a munkát s ezzel együtt a kenyeret is. Itt tehát már jogok összeütközéséről lehet szó, mert mindenkinek joga van a létfenntartó munkához és az értékes munkát meg kell becsülni.

Minden olyan intézkedés tehát, amely a munka jogát indokolatlanul el nem ismeri, nem lehet igazságos jogforrás, hanem csak igazságtalan jogfosztás.

Nem épülhet fel a törvény merőben egyes érdekcsoportok önzésén sem, mert ez veszélybe sodorná az eddig kifogástalanul működő közjegyzői intézményt is. Az ifjúság elhelyezésével csak látszólagos lenne az eredmény, ezért pedig nem érdemes a kifogástalanul működő közjegyzőket anyagi nyomornak és lelki szenvedésnek kitenni.

Meg kell jegyeznünk e helyen, miszerint az, hogy a törvény hatálybaléptétől kinevezendő közjegyzőkre nézve a közjegyzői működés a 70. évi korhatárhoz lesz kötve, már magában véve is haladást és fejlődést fog jelenteni az eddigi, életkorhoz egyáltalában nem kötött közjegyzői működéssel szemben és így az állástalan diplomásoknak is különösen akkor, ha a közokirati hatáskör megfelelő kibővítésével a közjegyzőségek mai alacsony (cca 200) létszáma szaporíthatnák, a szociális szempontoknak megfelelően a mainál több tere nyílnék az elhelyezkedésre.

Azonban elvi álláspontunk szerint hazánkban, ahol a világháború óta a közokirati hatáskör bővítése nélkül annyi állásszaporítás történt, főként a menekült közjegyzők részére, ahol a köz-

jegyzők kereseti lehetősége e miatt és a leromlott gazdasági viszonyok következtében a minimálisra szállott le, a már kinevezett közjegyzők működését korhatárhoz kötni igazságtalan, méltánytalan volna és arra szükség nincsen, mert a helyettesek elhelyezésére nézve más megoldások is találhatóak, amelyek tárgyalása e munka kereteit meghaladná.

IX.

Mindezek után véleményünk a „T“-vel szemben a következő:

1. A 70 éves életkorhoz kötött közjegyzői működés csak a törvény hatálybalépte után kinevezett közjegyzőkre vonatkozik.

2. Az 1874:XXXV. t. c. 33. §-ának pótlásául felveendő a következő rendelkezés: „A közjegyzői működés korra való tekintet nélkül megszűnik akkor is, ha a közjegyző hivatalát személyesen, rendszeresen, hosszabb időn keresztül nem maga látja el.“

3. A közjegyzők munkaképességét, személyes, rendszeres működését és munkáját a kamarák, a kamarai elnökök évenként többször, szigorúan megvizsgálják s a vizsgálat eredményéhez képest a törvény rendelkezéseinek megfelelően intézkednek és erről az Igazságügyi miniszternek haladéktalanul jelentést tesznek.

Nézetünk szerint ilyen, vagy ehhez hasonló rendelkezések törvénybeiktatásával lehetne segíteni a „T“ indokolásában foglalt állítólagos hibák és hiányok megszüntetésén, — helyesebben a „T“ által kitűzött cél elérésén. Ezekkel kapcsolatban meg kell említenünk, hogy értesülésünk szerint Ausztriában a közjegyzői működés a közjegyző 75-ik életévének betöltéséhez van kötve, mintegy havi 800 Schilling nyugdíjjal.

* * *

Meg vagyunk győződve arról, hogy az Igazságügyminiszter Úr Önagyméltóságának bölcsessége, fenkölt gondolkodása és karunk iránt mindig tanúsított jóakarata meg fogja találni e kérdés megoldása tekintetében karunkra, intézményünkre és a közérdekre egyaránt megnyugtató leghelyesebb megoldást.

Kamaraközi értekezlet a korhatár kérdésében.

Az értekezlet memoranduma az Igazságügyminiszterhez.

A magyar közjegyzői kar hosszú évek sora óta indokoltan sürgeti az elavult közjegyzői rendtartás reformját s óhajtva várja ennek az intézmény modernné tétele és megerősítése érdekében való mielőbbi napirendre tűzését. E helyett teljesen váratlanul és meglepetésszerűen napirendre került a közjegyzői korhatár kérdése. A rendtartási reform mellett ezer sürgető indok szól, a korhatár intézményesítése mellett komoly indok egy sem. Miért került tehát mégis a korhatár napirendre?

Ezzel a kérdéssel s általában a korhatárral kapcsolatos minden részletkérdéssel e közlőny jelen számában a közjegyzői kar legkiválóbb reprezentánsai meggyőző okfejtéssel s komolyan átgondolt alapossággal foglalkoznak, úgy, hogy ezekhez a tiszta és világos argumentációkhoz mi hozzá tenni valónk sincs. Ezen a helyen csupán a végső konkluziókat kívánjuk hangsúlyozottan kifejezésre juttatni, hogy t. i. a korhatár céltalan, nem szükséges s ha minden ellene szóló indok mellett mégis megvalósítanák, ez csak a jövőben kinevezendő közjegyzőkre vonatkozhatik s ezekre is csak a nyugdíj kérdésének kielégítő, azonban a jelenleg működő közjegyzőkre semmi esetre sem áthárítható megoldásával.

Érthető, hogy a kérdés váratlan napirendre tűzése az egész közjegyzői karban megokolt izgalmat keltett s érthető az is, hogy a kari érdekek egyetemes képviselőjére hivatott kamaraközi értekezlet és országos egyesület imponáló egyhangúsággal foglalt állást a korhatár intézményesítése ellen. Komoly, okos és józan érvek sorozata az a felterjesztés, amelyet ebben a tárgyban úgy a kamaraközi értekezlet, mint az országos egyesület egységes szövegezésben elfogadott és a közjegyzői kar egységes állásfoglalásaként az igazságügyminiszterhez eljuttatni határozott. Ez a felterjesztés a kar két kitűnő vezető tagjának, *Lázár Ferencnek* és *Fekete Lászlónak* komoly, alapos és a tárgyilagossággal egész sorozatát egybefoglaló értékes munkája, amelynek meggyőző erejével és eredményével szemben kétségeink alig lehetnek.

A nagyfontosságú kamaraközi értekezletről az alábbiakban adunk részletes tudósítást.

A kamaraközi értekezletet szeptember hó 15-én d. e. 10 órára

hívta össze a budapesti kamara hivatalos üléstermébe *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tag, a budapesti kamara és a kamaraközi értekezletek elnöke, aki az értekezletet vezette is. Megjelentek azon a budapesti kamara részéről még *Holitscher Szigfrid* dr. elnökhelyettes, *Barcs Ernő* dr. titkár, *Fekete László* dr. és *Kőrössy Bertalan* dr. választmányi tagok. A debreceni kamara részéről *Galánffy János* dr. felsőházi tag, elnök, *Kovách Dénes* dr. titkár és *Büky-Elbel Tibor* dr. választmányi tag, a pécsi kamara részéről *Angyal Béla* dr. elnök, a szegedi kamara részéről *Tarján Béla* dr. választmányi tag, a szombathelyi kamara részéről *Hanny Tódor*, úgy is mint a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének elnöke és *Telman Sándor* dr. választmányi tagok, továbbá *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. a Kir. Közjegyzők Közlönye felelős szerkesztője.

Lázár Ferenc dr. elnök az értekezlet megnyitása után bejelentette, hogy az igazságügyi kormányzat a perrendi novellával kapcsolatosan a közjegyzői korhatár kérdését napirendre kívánta tűzni. Ez a nagyfontosságú kérdés a főtárgya az értekezletnek, amelynek egybehívását erre való tekintettel különösen indokoltnak találta. Felkérte ezért a megjelenteket, hogy a kérdést kellő alaposággal és tárgyilagossággal vegyék tárgyalás alá. Bejelentette végül, hogy a perrendi novella véleményezése tárgyában — különös tekintettel a korhatár kérdésére — *Fekete László* dr. választmányi taggal együttesen egy tervezetet dolgoztak ki s ezt a tervezetet, mint előadói javaslatot *Fekete László* dr. fogja előterjeszteni.

Fekete László dr. mint előadó olvasta ezután fel az előadói javaslatot, amellyel kapcsolatosan úgy a részletekre vonatkozólag, mint általánosságban, természetesen különösen a korhatár kérdésében nagy alaposágú és kiterjedt vita fejlődött ki, amelyben az értekezlet valamennyi tagja részt vett s amelynek eredményeként az előadói javaslatot némely módosításokkal elfogadták s egyhangulag elhatározták, hogy az értekezlet állásfoglalását az előadói javaslat alapján részletes felterjesztésben fogják az igazságügy-miniszterrel közölni. A felterjesztés teljes szövege a következő:

„Nagyméltóságod nyilván nem a közjegyzői kartól várja, hogy a polgári peres és nem peres eljárás s igazságügyi szervezet módosításáról szóló törvényjavaslat tervezetének a peres eljárásra vonatkozó s a javaslat legnagyobb fontossággal bíró rendelkezéseire észrevételeket tegyen, a közjegyzői kamaráknak és tagjainak ugyanis a peres eljárásra vonatkozó gyakorlati tapasztalataik oly mértékben mint a bírácoknak, ügyvédeknek, természetszerűleg nincsenek,

mégis nem zárkozhatunk el előle, hogy a javaslat e részére is legalább nagy vonásokban ki ne terjeszkedjünk s azután behatóbban a javaslatnak ama részével foglalkozzunk, amely a közjegyzői gyakorlatot, illetve a közjegyzői intézményt, — kisebb vagy nagyobb mértékben — érinti s végül, amely annak elevenébe vág.

Mindenekelőtt örömmel üdvözöljük azt a törekvést, hogy a Pp. óta számtalan jogszabályban szétszórtan élő rendelkezések egységesíttessenek úgy, hogy a jövőben a polgári peres eljárásra nézve a Pp. és a megalkotandó új törvény legyenek egyedül irányadók. Ha azonban az igazságügyi kormányt ez az — ismételjük — helyes szempont vezérelte, jogszabály szerkezeti szempontból nem helyesíthető, hogy a most létesítendő — nevezzük így perrendtartási második kodexbe — oly rendelkezések is belefoglaltassanak, amelyek nemhogy a peres, de még a nem peres eljárással is semmiféle összefüggésben nincsenek s kodexbe ennél fogva egyáltalán nem valók. Itt különösen a javaslat 199—212. §§-aiban foglalt rendelkezésekre gondolunk.

Az igazságszolgáltatás nivójának emelése szempontjából rendkívüli nagy jelentőségűnek s igen üdvösnek tartjuk a járásbirósági hatáskörnek a javaslatban kontemplált megszorítását s ezzel kapcsolatban a törvényszéki hatáskör kiterjesztését, viszont a járásbirósági hatáskör kikötésének — az úgynevezett „alávetés“ — a javaslatban kontemplált módon való megkönnyítését,

helyesnek tartjuk továbbá az egészen kis — 20 pengőn aluli — pereknek a járásbirósági hatáskörből való elvonását.

Nagy jelentőségű az igazságszolgáltatási forumok számának csökkentése, amely általában helyes lépés az ideális igazságszolgáltatás egyik lényeges attributumának; a perek gyors elintézésének érdekében; nem kerülte el a figyelmünket, hogy a javaslat garanciákat keres, hogy emellett az ideális igazságszolgáltatás másik, talán még lényegesebb attribútuma; az *alaposág* is biztosíttassék; e garanciákat a javaslat a következőkben keresi: nem a felsőbb, de az alsó vagy középső forum elejtése, továbbá és főként pedig az első instancia megerősítése, a törvényszéki társas bíraskodási rendszernek örömmel üdvözölt visszaállítása, helyesen: az ennek visszaállítására vonatkozó törekvésnek az indokolásban határozottan kifejezésre juttatott miniszteri — már nem is ígéret, hanem elkötelezés.

Igen üdvös gondolat — s itt mint valami szinte elérhetetlen utópia, az angol bíró képe túlul képzeletünk elé — az első instancia

megerősítése, ami főleg a forumok számának fenntebb érintett csökkentésével kapcsolatban igen nagy fontosságú; nem tudjuk azonban, hogy azok az eszközök — egy fizetési fokozattal való előlépés, rang és cimbeli előny — elég hatékony eszköz lesz-e, e mindenkép kívánatos cél előmozdításához s megfontolandónak tartjuk, nem kellene-e, ennek érdekében még hatásosabb eszközöket, még nagyobb vonzóerejű előnyöket adni s példának okáért a szegényjog megszüntetésével, illetve korlátozásával kapcsolatban beálló bevételi többletet erre a célra fordítani.

Ez általános irányú megjegyzések után a javaslat egyes paragrafusai nyomán haladva, észrevételeinket a következőkben vagyunk bátrak előterjeszteni:

ad. 11. §. Kérjük kimondani, hogy a királyi közjegyzők díjai és költségei érvényesítését célzó perek annak a helynek a bírósága előtt is megindíthatók, ahol a közjegyző irodája a megbízás idején volt.

A 60600/1926. I. M. számú rendelet 44. §-a ugyanis a közjegyzői díjak tekintetében csak az ott statuált *perenkívüli* útra jelöli ki illetékes bíróságot a közjegyző székhelye szerint illetékes járásbíróságot, e perenkívüli út azonban („kérheti“) nem zárja ki a peres út igénybevételét, erre az esetre pedig a személyes bíróság oly illetékességi megállapítása, amint a javaslat az ügyvédnél, orvosnál teszi, nincs. Nem kell pedig talán bővebben indokolni, hogy amint ezeknél indokolt e rendelkezés, legalább is épp úgy indokolt lenne a királyi közjegyzőknél.

Az úgynevezett szegénységi joggal való köztudomású számtalan visszaéléseknek lehető megszüntetését célzó paragrafusokat igen helyénvalóknak tartjuk és mint régóta nélkülözött intézkedéseket örömmel üdvözöljük.

Lehetetlen helyzet ugyanis, hogy szegényjogon vagy mint az úgynevezett hitelezők szegényjogos engedményese valaki minden rizikó nélkül, mindenféle alaptalan igényekkel vexálhassa az alperest, akinek végre is védekeznie kell s aki e védekezés során nemcsak jelentős pénz és időbeli áldozatot kénytelen hozni, hanem magát a pereskedéssel járó izgalmaknak is kénytelen kitenni.

A közjegyzői gyakorlatból is számtalan példáját tudjuk felhozni azoknak az eseteknek, mikor szegényjogon valaki nyilván alaptalan örökösödési igényekkel, illetve ilyeneknek szegényjogos per útján való érvényesítésével hosszú időn át megakaszthatja az

alaptalanul általa peressé tett hagyatéknak a valódi örökösök részére való átadását.

A már a Pp.-ben is (112. §.) meglevő, annak a helyes rendelkezésnek, hogy akinek pere eleve eredménytelennek mutatkozik, szegényjogban nem részesül, fokozottabb érvényesülését tartanók mindenképp előtt kívánatosnak.

Helyes rendelkezés, hogy a szegénységi jog tárgyában a 26. §. szerint külön bizottság dönt, melynek összeállítását is helyesnek tartjuk,

megfontolandónak tartjuk azonban nem kellene-e ezt a rendelkezést általánosítani s nem csak a törvényszéki székhelyen indított perekre szorítani.

Helyes rendelkezés továbbá a javaslat 213. §-ának az az intézkedése, hogy szegénységi jog esetén is a felperes legfeljebb az illeték 90 %-ának lerovása alól mentesíthető, mert ez végét jelentené annak az immár alig tűrhető állapotnak, hogy szegényjogon teljesen alaptalanul hatalmas összegű perek indulnak. Helyesen állapítja meg továbbá az indokolás, hogy akinek valóban komoly követelése van, az elő tud teremteni néhány pengőt és ezzel bizonyítékát adja, hogy a követelést valóban komolynak tartja.

A Pp. 139. §-ában szabályozott úgynevezett egyezségi kísérletre való idézést és az ezzel kapcsolatos eljárást közjegyzői hatáskörbe kérjük utalni.

Ez az eljárás ugyanis tipikusan közjegyzői hatáskörbe való, az ellenérdekű felek egyeztetése és az egyezés megszületése esetén annak irásbafoglalása tipikusan közjegyzői funkció és megvagyunk győződve róla, ahogy ennek a ma nem nagyon gyakorlati eljárásnak közjegyzői hatáskörbe való utalása azt sokkal inkább gyakorlativá tenné s nem jelentéktelen mértékben a perek számainak apasztását eredményezné.

A perek elhuzásának közismerten alkalmas eszköze a tanu bejelentés. Itt sérelmezzük, azt a sokszor tapasztalható jelenséget, hogy a felek a perek elhuzása érdekében az ügyben, még hagyatéki ügyben is eljáró királyi közjegyzőt tanuként bejelentik és a bíróságok annak tanukénti kihallgatását bár annak eredménytelensége eleve nyilvánvaló (hogyan emlékeznek a királyi közjegyző az évekkel előbb kötött jogügylettel kapcsolatban oly ténykörülményekre, melyek az általa készített okiratban nem foglaltatnak) s anélkül, hogy a királyi közjegyzőnek a titoktartás alóli felmentéséről (Pp. 299. §. 4. pont) előzetesen meggyőződtek volna, szinte

gondolkodás nélkül elrendeli, a közjegyző tanuként való megjelenése pedig a közismert hosszú várakozással nemcsak, hogy nagy idővesztességet, hanem az általa történetesen ugyanazon napra kitűzött hagyaték tárgyalás elhalasztásával, vidéki feleknek erre való hiába való beutazásával jár. Amint említettük nem egyszer előfordul, hogy birói megbizottként hagyatéki ügyet tárgyaló királyi közjegyző ez ügyre vonatkozólag a Pp. 298. §. 3. pontjának rendelkezése ellenére tanuként beidézttetik.

Helyesnek tartanók oly irányú rendelkezés felvételét, hogy a királyi közjegyző nemcsak hagyatéki, hanem más irányú ténykedésében is a 298. § 3. pontjának ama rendelkezése alá essék, mely szerint közszolgálatban levő egyén oly ténykörülményre, mely közokirattal bizonyítható, általában véve tanuként ki nem hallgatható, továbbá, hogy ez az ekként kiterjesztett rendelkezés a bíróságok részéről be is tartassék.

Itt mutatunk rá ismételtelen arra, hogy valamennyi bizonyítási eszköz közül a tanubizonyítás a legökéletlenebb bizonyítási eszköz és legkevésbé alkalmas az anyagi igazság érvényesülésére. Éppen ezért a tanubizonyítással kapcsolatban mi is rámutatunk arra, hogy a szóbanlevő törvényjavaslatnak számos és az ügyvédi kar részéről nagy mértékben perhorreszkált rendelkezését, így különösen az úgynevezett pönálás rendelkezéseket, feleslegessé tenné az okirati kényszernek az igazságszolgáltatás minden faktora részéről várva-várt behozatala. A perek korlátozását ugyanis legjobban az okirati kényszer valósítja meg és a mégis meginduló perekben az egyedüli gyors és megbízható bizonyítási eszköz, az okirat.

Az okiratokról a közokiratra áttérve felhívjuk az igazságügyi kormányzat figyelmét egy régi és ezuttal orvosolható sérelemre. A Pp. (316. §.) ama rendelkezésével, mely szerint az ellenbizonyítás bármily közokirattal szemben, tehát azok ellen is, amelyek közhitelességi szerv intézkedését és nemcsak tanusítást tartalmaznak, korlátlanul meg van engedve retrograd irányú, az 1868. évi LIV. t. c. (régii perrendtartás) ama rendelkezéséhez képest, mely szerint (165. §.) közokiratok, melyek a kiállítók által törvényes illetőségük köréhez tartozó tényekről adatnak ki, teljes bizonyító erővel birnak mindaddig, míg az ellenfél azok hamisságát vagy szabálytalanságát be nem bizonyítja.

A közjegyzői karnak annak idején, a Pp. javaslatának tárgyalásakor alkalma volt az igazságügyi kormányzat előtt e nagyfontosságú kérdésben álláspontját s nézetünk szerint a helyes állás-

pontot kifejteni, ahelyett tehát, hogy ezzel a kérdéssel itt részletesen foglalkoznánk, utalunk az akkori felterjesztésekben foglalt érvelésekre és kérjük a Pp. 316. §-a helyébe a régi Pp. vonatkozó paragrafusának megfelelő oly irányú rendelkezés felvételét, mely szerint a közokirat mérlegelés tárgyává nem tehető és az okiratban tanusított tények megtörténte és az okiratba foglalt nyilatkozatok megtételére nézve teljes bizonyítékot nyújt.

A javaslat 75. §-a, mely a Te. 25. §-a helyébe lép, azonban a királyi közjegyzőnek, mint az előleges bizonyítást foganatosító szervnek jogállását tisztázza, helyes rendelkezés ugyan, azonban megfontolandónak tartjuk, nem lenne-e igazságszolgáltatási érdek, ha a királyi közjegyző előleges bizonyítást annak előzetes bírósági elrendelése és birói megbízás nélkül a fél megkeresése folytán foganatosíthatna. Előleges bizonyításnál ugyanis egyik főszempont a dolog természete szerint a gyorsaság, a bírósághoz való befolyamodással, az iratok expedálásával és a többi, pedig a fél jelentékeny időt veszít, az előleges bizonyítás elrendelésével járó, jobbra gépies, bírósági munka garanciát semmi vonatkozásban nem nyújt, garanciára azonban talán nincs is szükség. Nézetünk szerint az előleges bizonyítás csakis az általunk itt javasolt formában jelentene igazán igazságszolgáltatási értéket.

A javaslat 83. §-a az igazságszolgáltatási szerveknek manapság oly nagyon elterjedt rosszhiszemű vagy erősen gondatlan, tehát visszaélészerű igénybevétele esetére a vagyoni és nem vagyoni satisfactio elvét helyesen és indokoltan intézményesíti. Amint ezt már fentebb is érintettük, hagyatéki eljárással kapcsolatban sokszor tapasztaljuk, hogy rosszhiszeműen érvényesíttetik, nyilvánvalóan alaptalan öröklés igény pusztán azzal a célzattal, hogy a perreutasítás kieszközöltessék és a szegényjogon megindítandó és alaposan elhúzott örökösödési perrel a valódi örökös idegein játszanak, hogy az az izgalmakat, a pénz- és idővesztességet egy pénzösszeggel váltsa meg s így üljön be az őt jogszerűen megillető örökség birtokába.

Megfontolandónak tartjuk azonban, hogy a javaslat 83. §-ának 1. bekezdésében foglalt megengedő rendelkezés helyett („kötelezheti“) nem volna-e helyes e visszatetsző jelenségek kiküszöbölése érdekében parancsoló rendelkezés felvétele („kötelezendő“).

Tapasztalati tény ugyanis, hogy a permissiv rendelkezések — sokszor rosszul értelmezett méltányosságból — a gyakorlatban nem érvényesülnek.

A javaslat 158. §-a a bérleti viszonyok megszüntetése tárgyában való eljárással kapcsolatban a Pp. vonatkozó rendelkezéseivel szemben helyesen vesz fel oly irányú intézkedéseket, melyek a lakásügyi perek joggal kifogásolt lassú elintézése miatt oly sűrűn felmerültek. A javaslat természetesen nem változtat a Pp. 637. §-ának azon rendelkezésén, hogy a kir. közjegyző útján eszközölt felmondás a bíróság útján történt felmondással azonos hatályú.

A javaslat 159. §-ával kapcsolatban elvi okokból erősen sérelmezzük azt a rendelkezést, hogy az ott meghatározott esetben meghatalmazáson az aláírást községi elüljáróság is hitelesíthesse. A javaslat más helyütt (161. §. indokolás) helyesen érvel azzal, hogy „aki bontópert akar indítani, feszítse meg anyagi erejét“, nincs tehát semmi indok arra, hogy azt az elvet, mely szerint aláírás hitelesítése közjegyzői hatáskörbe tartozik, áttörjük ezeknek a feleknek az érdekében. Az aláírás hitelesítésnek költsége amúgy is minimális, külön utazási költséget a félre nézve az aláírás hitelesítése végetti beutazás pedig rendszerint nem jelent, mert az ügyvédhez is legtöbb esetben be kell utaznia s mert az aláírás közjegyzői hitelesítése rendszerint a különélési tanusítvány elkészítésével együtt szokott történni, a bontóperek legnagyobb része ugyanis hűtlen elhagyásos, amelyeknél tudvalevőleg a különélési tanusítvány szükséges.

Ez aláírás hitelesítéssel kapcsolatban itt megjegyezzük a következőket:

a házassági perekben felhasználandó meghatalmazás hitelesítését tudvalevőleg a Te. rendszeresítette. Minthogy az ügyvédi kar részéről ismételten hallottuk ennek sérelmezését, le kell szögeznünk, hogy ennek az intézményesítése korántsem volt a közjegyzői kar kivánalma s ma sem az, az igazságügyi kormányzattól indult ki és pedig abból a világosan kifejezett indokból, hogy többször előfordult, hogy nagyjelentőségű házassági perben hamis meghatalmazással operáltak.

A javaslat 161. §-a egyezően a 25. §. 3. bekezdésével helyesen és az előbb már említett indokolással kimondja, hogy az ügynevezett különélési tanusítványokkal kapcsolatban a fél, ha szegénységi jogban részesül is, a közjegyző díjának megfizetése alól nem mentesül.

Helyesen mutat rá az indokolás, hogy a házassági pereknek igen nagy része indul szegénységi jogon, a közjegyzőtől pedig ily sok ügyben nem lehet ingyen munkát kívánni s „aki bontópert

akar indítani, viselje a házasság felbontásával járó költségeknek legalább egy részét.“

Megfontolandónak tartjuk azonban, hogy minden vonatkozó indok mérlegelésével és továbbá abból az elgondolásból kifolyólag, hogy végre is a birói felhívás eredménytelenségét igazoló tanusítvány a fontosabb és a bontó okot statuáló ténykörülmeny, nem kellene-e, ennek igazolására — az ezidőszerinti helyhatósági bizonyítvány helyett — a másodszori közjegyzői tanusítványt intézményesíteni.

A javaslat 162. §-a, mely szerint a házassági törvény 77. §-ának *b)* pontja alapján megindulandó bontóperhez is közjegyzői tanusítványt kíván azon elvnel fogva is, mely szerint *ubi eadem legis ratio . . .* helyes.

A javaslat 190. §-ának első bekezdés 3. pontjába nyilván tévedésből került be az 1874:XXXV. t. c. 11. és 43. §§-aira történt hivatkozása, e paragrafusok ugyanis az 1920. II. t. c. 5. §-ával immár eltörölt közjegyzői biztosítékokra vonatkoznak; ugyan így nyilván elnézésből került ugyanide az 1874. XXXV. t. c. 206. és 207. §-aira történt hivatkozás, mert a közjegyzői díjakat és annak behajtási módját most már a 60600/1926. I. M. számú rendelet — bevezető szavai szerint kifejezetten is — immár egységesen szabályozza,

az 1886. évi VII. t. c. 15. §-ára történt hivatkozás is felesleges, mert a közjegyzői állás üresedésbe jöttével kapcsolatban a járásbiróság, illetve a törvényszék elnökére a paragrafussal rótt gyors intézkedéseknek tanácsra való bízása sem nem célszerű, sem nem indokolt.

A javaslat 191., 192. és 193. §-át, mely a telekkönyvi ügyekben, a végrehajtási ügyekben és az örökösödési eljárási ügyekben az eddigi és az 1912. LIV. (Ppe.) s illetve 1894. évi XVI. t. c.-vel intézményesített jogorvoslati rendszer megváltoztatásával ily ügyekben másodfokon a királyi ítélőtábla s harmadfokon a Kuria határoz, — a javaslatban felhozott igen helyes indokokból örömmel üdvözöljük.

Számtalan példáját tudnánk ugyanis felhozni annak, minő határozatot hozott ily ügyekben a kir. törvényszék, mint Kuria.

Sérelmezzük és feltétlenül módosítandónak tartjuk a javaslat 196. §-ának azt a rendelkezését, hogy névaláírás, másolat s könyvkivonat hitelesítését járásbiróság is eszközölheti és pedig közjegyzői székhelyen kívül levő járásbiróság feltétlenül, másutt pedig

akkor, ha a fél *kijelenti*, hogy az okiratot vagy másolatot külföldön kívánja felhasználni. Annak az elvnek az áttörése ellen, hogy közjegyzői hatáskörbe tartozó ténykedéseket más szerv is végezhet, mindig szót kell emelnünk. A konkrét esetben az indokolás azon érvét, hogy némely külföldi állam nem fogadja el a közjegyzői hitelesítést, akkor, amikor a közjegyzői hitelesítés az ily államokban leendő felhasználás esetén mindig birói felülhitelesítést kap, nem tartjuk elég súlyos indoknak a fenti elv áttöréséhez. Az éppen fenn nem tartható, hogy elég a fél egyszerű kijelentése, hogy ő az okiratot, vagy másolatot külföldön akarja felhasználni, ahhoz, hogy birói hitelesítést vegyen igénybe, a kijelentése szerint külföldön felhasználni szándékolt okiratot azután nyugodtan felhasználhatja belföldön.

Épp így a javaslat 197. §-ának azt a rendelkezését, mely szerint a perenkívüli eskü paralel, akár járásbiróság, akár közjegyző előtt tehető le, sérelmezzük és egyedül közjegyző hatáskörébe kérjük az ilyen, a javaslat indokolása szerint is lényegében ténytanúsítást képező perenkívüli eskü letételét utalni.

Ha azután külföldi állam az ily, biróilag is felülhitelesített ténytanúsítást nem fogadja el ahhoz, hogy perenkívüli eskü bíróság előtt legyen letehető, meg kell kívánni ennek a körülménynek az igazolását.

Felhívták figyelmünket és magunkévá tesszük a következő észrevételt:

váltóóvások felvételénél történt szabálytalanságok és mulasztások címén az óvatoló személyek vagy jogutódaik ellen indított kártérítési perek a javaslat 2. §-ának első bekezdés 4. pontja szerint feltétlenül törvényszéki hatáskörbe, míg az 1874. évi XXXV. t. c. 172. §-a alapján meginduló kártérítési perek a 20.— P., 100.— P., illetve 2000.— P. értékhatárhoz képest törvénybirói (községi birói), járásbirósági, illetve törvényszéki hatáskörbe tartozzon, ami nyilvánvalóan indokolatlan különbségtétel.

* * *

Ezek előrebocsátása után áttérünk a javaslatnak a közjegyzői intézményt és a közjegyzőket — kit távolabbról, kit közelebről személyileg is érintő nagyfontosságú új rendelkezésére, a korhatár tervezett intézményesítésére.

A javaslat 205. §-a szerint a közjegyzői állás megszűnik a közjegyző 70-ik életével, kivéve, ha a közjegyzőt az igazságügy-

miniszter visszatartja; megszűnik továbbá a csődnyitási eljárás során tett vagyontalansági esküvel.

Sietünk megállapítani, hogy az utóbbi rendelkezést helyesnek tartjuk, mert illogikus volt eddig is, hogy ha valakinek a sok tartozása mellett semmi vagyona nincs, az előnyösebb helyzetbe jusson, mint az, akinek a sok tartozása mellett van mégis valami csödbe tartozandó vagyona. Sőt azt is megállapítjuk, hogy a ratio legis szenvedett csorbát és a törvény betűjének értelmezése érvényesült eddig is, amikor egy felmerült konkrét esetben a bíróság kimondotta, hogy a vagyontalansági eskünek nem s csak a csődnyitásnak van állásmegszüntető hatálya.

Ami a *korhatár* kérdését illeti, a következőkben vagyunk bátrak álláspontunkat körvonalazni:

Amint már a bevezetőben érintettük, az igazságügyi kormány célja, hogy a Pp. és ez a javaslat együtt a jövőben perrendtartási kodexül szolgáljon, ebbe a kodexbe tehát nem perrendtartási szabály beillesztése jogszabályszerkesztési szempontból mellőzendő.

Azonfelül az igazságügyi kormány megbízásából folyamatban van a közjegyzői rendtartás reformmunkálata s minden reményünk meg van rá, hogy ez hamarosan tető alá kerül. az pedig nem vitás, hogy a korhatár intézményesítése — ha ugyan egyáltalán van szükség — ebbe a közjegyzői kodexbe tartozó.

A javaslat lakonikus rövideggyel csak azt a kegyetlen szabályt mondja ki: 70-ik évet betöltött közjegyző menesztetik, de hogy mi lesz ezzel a máról-holnapra meglepetésszerűen menesztett, tisztességteljes közjegyzővel, mi lesz annak családjával, mi lesz — mint erre alább kitérünk — az abban a jogos feltevésben, hogy élete végéig működhetik, indokoltan előirányzott s vállalt kötelezettségeivel, — erre sem a javaslatban, sem az indokolásban feleletet nem találunk. A korhatár intézményesítése pedig — ha megtörténik — csak ennek a kérdésnek rendezésével junktimban, együtt és egységesen történhetik meg.

A javaslat e rendelkezését olvasva, előtölul a kérdés: mily parancsoló szükség hozta a tervezett rendelkezést napirendre, mi az *occasio legis*.

Az indokolás szerint csak az: a 70. életéven tul a közjegyző rendszerint nem maga működik, hanem maga helyett helyettes alkalmaz, ami pedig nem kívánatos állapot. Erre az indokra alább reflektálunk.

Hogy ezen a kimondott indokon kívül más, kinem mondott

ok lenne, ezt feltenni sem okunk, sem jogunk nincs ugyan, röviden foglalkozunk mégis egyéb, feltehető indokokkal.

Ha az lenne indok, hogy külföldön is behozatott a korhatár, erre azt feleljük, hogy ott egész más a közjegyzői intézmény jellege és ott — például Ausztriában és Olaszországban 75 év a korhatár és — Ausztriában a 75. év betöltésével nyugalombavonuló közjegyző 800 schilling nyugdíjat kap havonta.

Ha az volna indok, hogy az ifjúságnak kell helyet adni, — nincs annyi kinevezésre mindenképpen méltó helyettes, hogy a korhatár bevezetésével nyomban és azután rövidesen nagyszámban megürülő állás ilyenekkel betölthető lenne, figyelembevéve azt is, hogy a korhatár bevezetése után a visszamaradandó közjegyzők a jövőre, közlő nyugdíjaztatásukra gondolva leépítenének és helyettük nem igen tartanak, azt a súlyos műtétet pedig, amit a korhatár intézményesítése jelent, kívülálló és nem szakképzett egyének kinevezhetése érdekében aligha lehet megtenni.

Nézetünk szerint azonban a korhatár intézményesítése *a)* nem jogszerű, *b)* az emberiesség szempontjából nem méltányos, *c)* arra szükség nincs és *d)* meg sem valósítható.

a) nem jogszerű, a közjegyzői függetlenségnek ugyanis legfőbb biztosítéka éppen az, hogy a kifogástalanul működő közjegyző élete végéig működhetik s ha ez az elv egyszer áttörtetett nem jó-e később igazságügyminiszter, aki — kitudja mi célból, mily indokból — a közjegyzői függetlenséget másként vagy más mértékben is érintő újabb rendelkezés javaslatát hozza.

Ebből a szempontból ugyszólván a közjegyzői alkotmányt érinti az a tervezett rendelkezés s az ellen — ily értelemben vett — alkotmányjogi aggályunknak igen nyomatékosan kell, hogy kifejezést adjunk.

Nem jogszerű, mert a korhatárnak a már kinevezett közjegyzőkre vonatkozó intézményesítése jogfosztást jelent, a korhatár ötlétszerű intézményesítésével az a közjegyző, aki kinevezési okirata átvételekor abban a tudatban volt és joggal lehetett, hogy ha fizelmi ítélet el nem mozdítja, vagy testi s szellemi ereje nagymértékű csökkenése folytán le nem mond, illetve az 1874. évi XXXV. t. c. 35. §-a alapján működése meg nem szüntetik, élete végéig működhetik, most egy egyszerű kétsoros törvényszakasszal egyszerűen menesztetik.

Különösen sérelmes ez azokra a testi s szellemi erejük teljében levő, kifogástalanul személyesen működő közjegyzőkre nézve

— s ilyenek a 70 év körüliek legnagyobb részben — akik 70 éven túl vagy a 70 évhez közel vannak s akiket most váratlanul, meglepetésszerűen kegyetlen hirtelenséggel ér a menesztés.

Ezeket a — hogy úgy mondjuk — közjogi jellegű ellenvetéseinket igen hangsúlyozottan kell felhozunk.

b) A méltányosság szempontjából erősen kifogásolható a korhatárnak a már kinevezettekre való intézményesítése.

A közjegyzőség hazánkban mindig szabad foglalkozás volt s így nem képzelhette egyetlen egy közjegyző sem azt, hogy működését korhatárhoz fogják kötni s ezáltal tőle működési jogosítványát megvonják s minden ellenszolgáltatás nélkül állásától, keresetétől megfosztják.

Minthogy erre nem gondolhatott, ennél fogva a legjobb híszemben valamennyi közjegyző adott helyzetének megfelelően rendezte be egyénileg életviszonyait. Hogy csak néhány sűrűn előforduló példát hozunk fel: vannak közjegyzők, akik maguk, vagy családtagjaik javára életbiztosítást kötöttek, — vannak, akik hozomány, vagy apanage fizetésére kötelezték magukat, — vannak akik kölcsönt voltak kénytelenek felvenni, vagy egyéb terhes kötelezettséget vállalni, melyeket pontosan teljesíteniök kell.

Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy igen sok közjegyzőnek ma már tőkevagyonra egyáltalában nincs. A közjegyzői pályán ugyanis az utóbbi évtizedek alatt a gazdasági helyzet összeroppanása s a menekült közjegyzők részére sok új állás szervezése miatt megtakarításokat eszközölni nem lehetett, sőt oly közjegyzők is vannak, akik a régi, jobb időkben szerzett vagyonukat elvesztették, vagy megélhetésük pótlására fordították.

Ha tehát most e közjegyzőkre nézve, akik kifogástalanul működnek, akik az életfogytiglani működésben törvényes alapon jogosan bíztak, utólagosan a korhatár megállapítatik, holott a közjegyzők kötelezettségeinek lejártá, terhes szerződéseik teljesítése a korhatárt messze túlhaladja, akkor oly törvény hozatnék, mely a közjegyzőket s azok családjait kegyetlenül tönkretenné, mert ezután csak kötelezettség terhelné a menesztett közjegyzőket állás és kereset nélkül. Kérdjük: ki vállalja s ki teljesíti ezek helyett a jóhiszemben vállalt terhes szerződéseikből folyó kötelezettségeiket, ha őket korhatárhoz nem kötött állásuktól most hirtelen minden ok nélkül megfosztanák.

Ilyen körülmények között — tekintve, hogy a közjegyzőknek öregségi nyugdíjuk nincs — az emberi jó érzés is tiltakozik az

ellen, hogy a működni képes s hivatali munkájukat személyesen, rendszeresen, kifogástalanul végző közjegyzőket a korhatár utólagos törvénybeiktatásával megfosszák állásuktól, ezáltal elvegyék tőlük életlehetőségeiket, sőt helyrehozhatatlan károkat is okozzanak nekik.

Ilyen rendelkezést nem csak a méltányosság követelményeinek nem felelne meg, hanem közérdek ellenes is volna.

A legnagyobb mértékben méltánytalan a korhatár éppen azokkal szemben, akik ifjúságuktól kezdve hivatásszerűen erre a pályára léptek s akik az existenciának semmikép sem tekinthető, egyszerű magánalkalmazotti minőségben eltöltött jelölti s helyettesi esztendőik hosszú sora után az uralkodott kinevezési rendszer mellett 40 éves koruk előtt ritkán, sokszor azonban 40 éves korukon jóval túl jutottak az existenciájuk tulajdonképpen kezdetét jelentő kinevezéshez s akik így 25—30 évi szolgálat után nyugdíjaztatnának.

c) Amennyiben vannak oly jelenségek, hogy királyi közjegyzők 70. életévükön túl — nem „rendszerint“, mint a javaslat indokolása mondja, hanem kivételesen — nem maguk látják el tisztüket, hanem maguk helyett helyettes alkalmazznak, ami a javaslat szerint (nem tudjuk azonban, miért csak a közjegyzőkre s miért nem más szabadfoglalkozásuakra, pl. ügyvédekre, orvosokra, gyógyszerészekre stb. nézve is) „nem kívánatos“, — szerintünk — a közjegyzőket illetően — nem törvényszerű (1886: VII. t. c. 7. § 3. bek.) állapot, — azon a mai jogszabályok szerint is (1874: XXXV. t. c. 35. §.) lehet segíteni, de még inkább lehet segíteni a készülő új közjegyzői rendtartásban, amelyben minden esetre meg lehet találni a módját oly visszaélés számba menő jelenségek megszüntetésének, hogy királyi közjegyzők esetleg esztendőikön át az irodájuknak feléje se nézzenek, ott a helyettes működnek s ők maguk minden munka nélkül — egyedül a felelősség súlyát viselve (ami jó helyettes mellett nem sokat jelent) — élvezzék az iroda jövedelmét.

A javaslat a korhatár intézményesítésének indoklásául egyedül ezt a körülményt hozván fel, — mely körülmény pedig, amint mondtuk, ma is, de még inkább az új közjegyzői rendtartásban, korhatár intézményesítése nélkül is eliminálható, tulajdonképp azt mondhatnánk, hogy megszüntetvén az indokul felhozott ez egyedüli okot, nincs szükség az okozatra: a korhatár intézményesítésére.

d) Nem is lehet a korhatárt intézményesíteni.

Bár a javaslat erre egy szóval sem utal, de az talán fel sem tehető, hogy a 70. évét betöltött, de nem rokkant közjegyző minden

nyugdíj nélkül menesztessék; ha pedig ezek nyugdíjjal vonulnának el és csak a ma rendszeresített, a közjegyzői álláshoz semmikép nem méltó s megélhetést sem nyújtó nyugdíjat élveznék is, az a maguk erejéből s nem erre a célra s nem ezzel az elgondolással teremtett fiatal nyugdíjintézet összeomlásával s ennek következtében a jelenlegi nyugdíjintézeti tagoknak — akik abban a tudatban viselik a mai jelentékeny s semmi alakban, semmiképpen, semmi körülmények között fel nem emelhető nyugdíjjárulék ma is igen súlyos terhét, hogy főként hátramaradottjaik részére legalább valami csekély megélhetést biztosítsanak, — súlyos jogfosztásával járna.

Az is súlyos terhet jelentene a nyugdíjintézetre, hogy kívül állók élemedett korban nagyszámban neveztetvén ki, ezek — mindössze a díjpótlék handicap súlyával — tiz év alatt nyugdíjképesek s nemsokára bejutnak a 70 éves korhatárba s ezzel a nyugdíj élvezetébe.

Az új törvény folytán menesztendő közjegyzők nyugdíj terhét, továbbá, mely a megmaradó közjegyzőkre semmi alakban s semmi körülmények közt át nem hárítható, a meglevő nyugdíjintézettől teljesen elkülönítve, az államnak kell viselni.

A nyugdíjjárulék, mint már fennebb érintettük — semmikép nem emelhető, hisz a havi 50 pengő ma is igen nagy teher s már ennek behajtása is — igen sok esetben — súlyos nehézséggel jár.

Bár érezzük, hogy ezzel a mi közjegyzői intézményünk elvi alapzatáról lelépnénk, csupán ötletszerűen megjegyezzük, hogy talán elképzelhető, hogy a 15600/1934. I. M. számú rendelet 23. §-ának 5. bek.-ben kifejezésre juttatott elv feladásával az állást vesztett közjegyző helyébe kinevezett, a saját terhére megállapított adóalap bizonyos százalékáig terjedhető magas százalékot fizessen átmenetileg egy bizonyos időn át elődjének,

a menesztett közjegyzőnek egyébként kvalifikált közeli hozzátartozója részére biztosítsassék a menesztett állása, mely esetben ez csekély összegű, mondjuk: a maival felérő összegű nyugdíjat kapna,

a fentebbiekben vázolt nagy elvi szempontok mellett rámutatunk arra is — s ez szintén a közjegyzői függetlenség elvének volna sérelme, hogy a mindenkori igazságügyminiszter diszkréciójától függ, vajjon a közjegyzőt visszatartja-e. Az eljövendő igazságügyminisztereket ez a jog korlátlanul illeti meg, még a kamarát sem köteles meghallgatni (ami pedig talán mindenestre szükséges lenne) s ki tudja, azok minő szempontok által vezéreltetve fogják e jogukat gyakorolni.

Mindezek megfontolásával tiszteletteljes előterjesztésünk a következő:

a korhatár intézményesítése vételessék le a napirendről;

ha ez a kérésünk nem honoráltatnék, ez a kérdés nem ebben a törvényben, hanem a készülő új közjegyzői rendtartásban szabályoztassék:

s amennyiben annak idején úgy találtatnék, hogy a korhatár mégis intézményesítendő, az csak az azután kinevezendő királyi közjegyzőkre vonatkozzék;

s ha ez a kívánalom sem honoráltatnék, átmenetileg a már kinevezettek a korhatár akként vezetessék be, hogy ezek 40 évi közjegyzői szolgálat után, de legfeljebb 75. életévük elértével menesztessenek, mely 40 évi közjegyzői szolgálatba ügyvédi, bírói és más közszolgálat beszámítandó s ez esetben is ezek nyugdíja a fentiek szerint szabályoztassék.“

A korhatár kérdésében folytatott vita mintegy három órát vett igénybe s ennek lezajlása után tértek át az értekezlet másik tárgyára a hitbizományi ügyekben felszámítható közjegyzői díjak tárgyában készített igazságügyminiszteri rendelet tervezet véleményezésére. E tárgyban az előadói javaslatot Barcs Ernő dr. kamarai titkár alapos szakszerűséggel készítette el s terjesztette az értekezlet elé. A előadói javaslat a tervezetnek megfelelően négy fejezetre osztva foglalkozik a kérdéssel. Az I. fejezet a hitbizományból felszabadult vagyonban részesedést tárgyzó eljárásban, a II. fejezet a hitbizományi utódlási eljárásban, a III. fejezet a hitbizomány alapítására irányuló eljárásban közreműködő közjegyzők díjazására vonatkozik, míg a IV. fejezet vegyes rendelkezéseket tartalmaz. A tervezet általánosságban díjszámítás alapjául a szóbanforgó vagyontárgyaknak a terhek levonása után fennmaradó nettó értékét kívánja tekinteni; ezzel szemben az előadói javaslat helyes s az eddigi összes díjrendeletekben elfoglalt álláspontnak megfelelő megokolással a vagyontárgyak bruttó értékét kívánja a díjszámítás alapjaként megállapítani. A tervezet általánosságban az indokolatlanul alacsony és az elvégzendő munkával arányban, sehogy sem álló díjtételeket kíván megállapítani s viszont az előadói javaslat a tervezet díjtételei helyett megfelelő méltányos díjazásban kívánja ezekben a nagy felelősséggel járó s a legtöbb esetben bonyolult közjegyzői közreműködést részesíteni. Ezeknek a vezetőelveknek megfelelően módosításokat indítványoz az előadói javaslat a terve-

zet I—II. §-aihoz. Az előadói javaslatot az értekezlet ugyancsak részletes vita után kisebb jelentőségű módosításokkal elfogadta s annak, mint a kamaraközi értekezlet véleményének az igazságügyminiszterhez leendő felterjesztését határozta el.

A minden vonatkozásban nívós és a közjegyzői intézmény és a kar érdekeit híven szolgáló értekezletet Lázár Ferenc dr. elnök, délután 2 órakor rekesztette be.

A debreceni kamara közgyűlése.

A debreceni kir. közjegyzői kamara évi rendes közgyűlését Debrecenben ez évi május hó 24. napján tartotta meg. Az ülést Galánffy János dr., kamarai elnök, felsőházi tag vezette s azon megjelentek: Kovách Elek dr., a kamara tiszteletbeli elnöke, továbbá Békésy Jenő dr., Bognár József dr., Büky-Elbel Tibor dr., Czindery Jenő dr., Csongvay Géza dr., Erdőhegyi János dr., Fitos Jenő dr., Hadházi Zsigmond dr., Imreh Dénes dr., Janka Sándor dr., Jármly Béla dr., Kesseő Géza dr., Koncsik Béla dr., Kovách Dénes dr., Lintner Sándor dr., Mándi András dr., Nemes Bertalan dr., Örley Dénes dr., Rácz Albert dr., Sarló Vendel dr., Szabó Áron dr., Tápay Károly dr., Ujvárossy Lajos dr., Varga Károly dr., Velsz Elemér dr. kir. közjegyzők, Budaházy Gusztáv dr., Hadházy Béla dr., vitéz László Béla dr., Megyery László dr., Nyáry József dr., és Sternberg Ernő dr. kir. közjegyzőjelöltek.

Galánffy János dr., a közgyűlés megnyitása után megemlékezik a kamara területén az elmúlt év folyamán történt személyi változásokról s ezek között arról is, hogy a debreceni kir. ítélőtábla elnöke Olchváry Zoltán, a magyar bírói karnak egyik legkiválóbb tagja, nyugalomba vonult s helyébe a kormányzó Oláh Lajos dr. debreceni ítélőtáblai tanácselnököt nevezte ki. E bejelentések után az elnök az alábbiak szerint néhány fontos momentumra hívta fel a közgyűlés tagjainak figyelmét:

„Megítélésem szerint — mondta az elnöki megnyitóban Galánffy János dr., — az a nagy gazdasági válság, amely már öt esztendeje dúl a világon és amely, jóllehet igen sok politikus és kormányférfiú javulásról beszél, még mindig lenyűgözve tartja gazdasági és társadalmi életünket, e mellett pedig jogéletünkben a jegyzői magánmunkálatoknak mindinkább erősebb térfoglalása nemcsak azt okozta, hogy karunk tagjainak megélhetési viszonyai

nagyon megnehezdedtek, hanem azt is, hogy a közjegyzői érdemleges munka a minimumra csökkent és működésünk mindinkább sablonszerűvé vált. Lassanként hagyatékot tárgyaló és névaláírást hitelesítő közegekké válunk, az érdemleges jogászi munkák: végrendeletek, kereskedelmi ügyletek, fontos és bonyolult ténytanúsítások, komplikáltabb adás-vételi és vagyonrendezési, házassági szerződések stb., készítése pedig ismeretlenekké válnak előttünk. A hagyatékok közül is csak a legegyszerűbbek és a legkisebbek maradnak meg nekünk, mert a községi jegyzők lassanként rászoktatják az embereket arra, hogy még életükben átruházzák vagyონukat örökösöikre. Ennek azután megvan az a szomorú következménye, hogy a közjegyzői pályán működőknek, különösen pedig a kar fiatalabb tagjainak jogászi látóköre mindinkább összébb szorul. Az elméletben megtanult jogtételek és jogszabályok nem kerülnek gyakorlati alkalmazásba s feledésbe mennek, különösen pedig a fiatalabb helyettesek és jelöltek gyakorlati kiképzése hiányossá válik, mert hiszen az ő praxisukban komolyabb közjegyzői munka nagyon ritkán fordul elő.

Ezen a szomorú állapoton nem igen lehet segíteni, mert hiszen komoly jogászi munkaalkalmakat nincs módunkban teremteni s ezek majd csak akkor adódnak, ha a gazdasági életforgalom újra megindul és ha a közjegyzői hatáskört lényegesen kiterjesztik.

Addig is, míg ez — fájdalom, valószínűleg csak a messze jövőben — megtörténik, nem tudok egyebet ajánlani, különösen fiatalabb kollegáimnak s a helyettesi és jelölti karnak, mint azt, hogy szorgalmasan tanulmányozzák az igazságügyi törvényeket, sokat foglalkozzanak jogi szakkönyvek, szaklapok és felsőbb birói határozatok olvasásával, hogy a teljes elméleti felkészültség birtokában legyenek akkor, amikor nehezebb és bonyolultabb gyakorlati jogkérdések megoldására alkalom kerül.

Legyen szabad továbbá néhány szóval az 1936. évi III. törvénycikknek a közjegyzőkre és közjegyzőjelöltekre is kiterjesztett fegyelmi eljárási részével foglalkozni. Ez a törvény tudvalevően megelőzi a fegyelmi bíróság által folytatandó fegyelmi vizsgálatot és fegyelmi eljárás előkészítését a felügyeleti hatóságra bizza. Reánk nézve ez azt jelenti, hogy fegyelmi panasz esetén a kamarának kell vizsgálóbiztost kiküldeni, aki éppen úgy, mint a büntető perben a vizsgálóbíró, a tényállást a panaszos és a panaszlott s a tanuk kihallgatásával, esetleg szembesítésével, iratok beszerzésével, esetleg szakértők meghallgatásával és szemle tartásával megállapítja és beszerez minden bizonyítékot, ami annak megállapítására szük-

séges, forog-e fenn fegyelmi vétség, vagy sem? Egy ilyen felügyeleti vizsgálat sokszor óriási terhet ró a kamarákra, főképpen pedig a vizsgálóbiztosul kiküldött kir. közjegyzőnek sokszor heteken át kell a panaszlott kir. közjegyző székhelyén, vagy saját székhelyétől távol eső más helyen kell tartózkodni. Már most hogyan fog egy ilyen kiküldetésnek eleget tehetni egy olyan közjegyző, akinek helyettese nincs? Eltekintve attól, hogy a kiszállással felmerülő költségeit nem lehet — mert nincs miből — megtéríteni, valósággal katasztrófálissá válhat reá nézve az, hogy irodájában hetekig nem működhet, de nagy hátrányt okoz ez a jogkereső közönségnek is.

De felmerül az a kérdés is, hogy a távoli vidékről beidézett tanuk útiköltségeit és napidijait — melyeket eddig a törvényszéki iroda által előlegezett — ki fogja megtéríteni,*) továbbá, ha a kiküldött kir. közjegyző idézésére a tanuk meg nem jelennek, hogy fog ellenük kényszerintézkedést alkalmaztatni, mert hiszen a kiküldött kir. közjegyzőnek kényszerintézkedési hatásköre nincs.

Ezekből a szempontokból tehát helyesebbnek látszott a régi rendszer, amikor a fegyelmi bíróság vizsgálatot rendelt el és azt valamely kiküldött birói tag által foganatosíthatta úgy, hogy indokoltnak látszanék a fegyelmi bíróság által, legalább is fakultatíve elrendelhető vizsgálatnak visszaállítása. Ez különben már csak azért is helyesnek látszanék, mert a kamara, mint felügyeleti hatóság, független a fegyelmi bíróságtól és így, ha véleményeltérés van közöttük, abban a tekintetben, hogy valamely panasz tárgyává tett cselekmény fegyelmi vétség-e, vagy nem, avagy pedig, hogy szükség van-e valamely bizonyíték beszerzésére, vagy nem, a fegyelmi bíróság a kamarának nem adhat kötelező utasítást, ellenben saját kiküldött birói tagjának igenis adhatna.

Viszont, ha abból az elvből indulunk ki, hogy a fegyelmi bíróságot autonómikussá kell tenni, tehát majd az új közjegyzői rendtartásban csupa közjegyzői tagokból álló fegyelmi bíróság hatáskörébe kell utalni, akkor meg helytelennek látszik a fegyelmi vizsgálatnak birói tag kezébe való tétele. Ha ragaszkodunk az autonómiához, akkor vállalni kell az azzal járó terheket is.

A magam részéről tehát én ebben a kérdésben most még nem merek állást foglalni, csak éppen felvetem azt, hogy méltó-

*) E tárgyban a budapesti kir. közjegyzői kamara éppen a szeptember hó 15-én tartott üléséből intézett felterjesztést az igazságügyminiszterhez. Szerk.

tassatok és méltóztassanak az illetékes körök felette gondolkodni. Azt gondolom, hogy először tapasztalatokat kell szerezni és majd ezeket a tapasztalatokat kell a közjegyzői rendtartás reformjánál érvényesíteni.“

Az elnöki megnyitó befejező részében Galánffy János dr. a kamara tagjainak figyelmét nyomatékosan felhívta a kamarai, országos egyleti és a nyugdíjárulékok lehető pontos fizetésére, azért is, nehogy a kamarának e részben a múltban szerzett jó hírneve csorbát szenvedjen.

Az élénk tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után a kamara gondosan szerkesztett évi jelentését Kovách Dénes dr. titkár terjesztette elő. A jelentés mindenekelőtt Buday Gyula dr. nyirbátori, Sternberg Gyula dr. fehérgyarmati, Ertsey Péter dr. derecskei, Tarnay Tibor dr. jászberényi kir. közjegyzők elhalálzásáról kegyeletos szavakkal emlékezik meg, majd az új kinevezésekről, a jelölti bejegyzésekről referál, az utóbbi irányban felemlítvén, hogy a kamarai névjegyzékben mindössze 15 jelölt szerepel s ezek közül tíznek van helyettesi jogosítványa. A kamaránál az elmúlt évben 730 darabot iktattak és intéztek el. Fegyelmi panasz 14 érkezett a kamarához s ezek közül 6-ot tettek át a fegyelmi bírósághoz, amely 3 ügyben az eljárást megszüntette, 1 ügyben felfüggesztette s folyamatban van még 2 ügy.

Az 1935. év ügyforgalmi adatait az 1934. év vonatkozó adataival egybevetve, a jelentés az alábbi kimutatást közli:

	A bevezetések száma	
	1934. év	1935. év
1. Ügykönyv	8034	7838
2. Óváskönyv	8984	8654
3. Kjö lajstrom	22404	24201
4. Birói megbizások könyve	15	25
5. Másolat hitelesítési könyv	4342	4085
6. Fordítások könyve	193	163
7. Magánbeadványok könyve	1926	1936
összesen :	45901	46902

A bevezetések össz-számainál tehát 1001 drb. növekedés mutatkozik. Ez az emelkedés azonban csak látszólagos, mert java részben Kjö lajstromra esik, ahol a bevezetések 52·2% a vagyon hátrahagyása nélkül elhaltakra vonatkozó haláleset felvételekre esik s azok közül az ügyek közül, amelyekben az eljárás megindult, ingyenes volt 1875. Emelkedett a szegényjogos különélési tanusít-

ványok száma is, úgyhogy e tanusítványok 88·9%-a ingyenes volt. Az emelkedés tehát csupán a díjtalanul végzett munkára vonatkozik s így a kar anyagi megerősödését korántsem eredményezte.

Az ország összes kamaráinak 1934. és 1935. évi adatait a jelentés egy külön kimutatásban összegezte s ezt a kimutatást az alábbiakban közöljük.

I. Ügykönyv.

	1934.		1935.		emelkedés + csökkenés —	
	1934.	1935.	1934.	1935.	emelkedés + csökkenés —	emelkedés + csökkenés —
Budapest	29582	32908	+3326	+11·2%		
Debrecen	8037	7838	— 199	— 2·4%		
Pécs	5649	5244	— 405	— 7·1%		
Szeged	4824	4573	— 251	— 5·2%		
Szombathely	3004	3645	+ 641	+21·3%		
összesen :	51096	54208	+3112	+ 6·0%		

II. Érdemleges okiratok.

	1934.		1935.		emelkedés + csökkenés —	
	1934.	1935.	1934.	1935.	emelkedés + csökkenés —	emelkedés + csökkenés —
Budapest	7887	7601	— 286	— 3·6%		
Debrecen	4254	3871	— 383	— 8·9%		
Pécs	3213	2992	— 321	— 9·9%		
Szeged	2152	1901	— 251	—11·6%		
Szombathely	1378	1686	+ 308	+22·3%		
összesen :	18884	18051	— 833	— 4·4%		

III. Óváskönyv.

	1934.		1935.		emelkedés + csökkenés —	
	1934.	1935.	1934.	1935.	emelkedés + csökkenés —	emelkedés + csökkenés —
Budapest	21382	21268	— 114	— 0·5%		
Debrecen	8984	8654	— 330	— 3·6%		
Pécs	6380	5062	—1218	—19·3%		
Szeged	1478	1734	+ 256	+17·3%		
Szombathely	2537	2833	+ 296	+11·6%		
összesen :	40661	39551	—1110	— 2·7%		

IV. Megindult örökösödési eljárások.

	1934.		1935.		emelkedés + csökkenés —	
	1934.	1935.	1934.	1935.	emelkedés + csökkenés —	emelkedés + csökkenés —
Budapest	13772	14226	+ 454	+ 3·2%		
Debrecen	11103	11552	+ 449	+ 4·0%		
Pécs	8908	8052	— 856	— 9·6%		
Szeged	5086	5547	+ 461	+ 9·0%		
Szombathely	5762	6754	+1492	+28·3%		
összesen :	44131	46131	+2000	+ 4·5%		

V. Másolatok és könyvkivonatok hitelesítése.

	1934.	1935.	emelkedés + csökkenés —	
Budapest	19889	19040	— 849	— 4·2 0/0
Debrecen	4342	4085	— 257	— 5·9 0/0
Pécs	3196	2762	— 434	— 13·5 0/0
Szeged	2430	2300	— 130	— 5·3 0/0
Szombathely	2418	2829	+ 411	+ 16·9 0/0
összesen:	32275	31016	— 1259	— 3·9 0/0

VI. Fordítások hitelesítése.

	1934.	1935.	emelkedés + csökkenés —	
Budapest	806	833	+ 27	+ 3·3 0/0
Debrecen	193	163	— 30	— 15·5 0/0
Pécs	117	115	— 2	— 1·7 0/0
Szeged	182	158	— 24	— 13·2 0/0
Szombathely	135	164	+ 29	+ 21·4 0/0
összesen:	1433	1433	—	—

VII. Magánmegbízások.

	1934.	1935.	emelkedés + csökkenés —	
Budapest	2762	2980	+ 218	+ 7·— 0/0
Debrecen	1926	1936	+ 10	+ 0·5 0/0
Pécs	1242	1084	— 158	+ 12·7 0/0
Szeged	942	213	— 729	— 77·3 0/0
Szombathely	505	725	+ 220	+ 43·5 0/0
összesen:	7377	6938	— 439	— 5·9 0/0

E kimutatáshoz megjegyzi a jelentés, hogy a pécsi kamara ügyforgalma nagyarányú csökkenésének s viszont a szombathelyi kamara ügyforgalma hasonló arányú emelkedésének oka az, hogy a pécsi kamara területéről négy közjegyzői állást a szombathelyi kamarához csatoltunk át.

A kamara az elmúlt évben a váltóóvások megosztásának szabályozása, a csőd és kereskedelmi törvény egyes rendelkezéseinek módosítása tárgyában, valamint a családi hitbizomány és a hitbizományi kisbirtokról készített törvényjavaslatok véleményezése tárgyában adott be az igazságügyminiszterhez felterjesztést. A kamaraközi értekezlet elé is több kérdést terjesztett megvitatás végett a kamara s a jelentés általánosságban is hangsúlyozza az egységes állásfoglalás céljából a kamaraközi értekezletek minél intenzívebbé tételét. A társ kamarák jelentéseit méltatja ezután a jelentés s e

részben öröndetesen állapítja meg, hogy a kar a közjegyzői rendtartás reformjának mielőbbi megvalósítása érdekében egyöntetűen állást foglalt s remélhető, hogy ennek az egységes állásfoglalásnak eredménye — a mulhatatlan szükségességre való különös tekintettel is — az új közjegyzői rendtartás mielőbbi törvénybeiktatása lesz.

Az elmúlt év közjegyzői vonatkozású jogszabály alkotásairól és a joggyakorlatról emlékezik meg ezután a jelentés, amely a továbbiakban részletesen foglalkozik a telekkönyvi másolási díjak behajtása tárgyában kibocsátott 6715/1935. I. M. sz. rendelet két irányú tévedésével. Az egyik a jelentés szerint az, hogy a közjegyző hátralekos díjait elsősorban az ingóságokból behajtani immár nem köteles s a másik tévedés az, hogy a behajtás tekintetében a kir. közjegyzők nemcsak, hogy nem kötelesek, de igénybe sem vehetik a pénzügyi közigazgatási utat.*

A közjegyzői kar általános helyzetével foglalkozik a továbbiakban a jelentés s e vonatkozásban a zugirászat erélyes üldözését, majd újabb „jog“-esetek felsorakoztatásával erélyesen állást foglal a jegyzői magánmunkálatok mielőbbi megszüntetése mellett, megállapítván, hogy a helyzet az utóbbi irányban a közjegyzőkre nézve igen aggasztó arányokat kezd ölteni, mert a hagyatékot a községi jegyzők a halál bekövetkezése előtt rendszerint néhány nappal kötött vagyonátruházási szerződésekkel a közjegyzők elől elvonják.

A közjegyzők súlyos gazdasági helyzetének jellemzéseként reámutat a jelentés arra, hogy immár jóformán csak a hagyatéki ügyek nyújtanak jövedelmet s itt is igen sok a hátralek és a behajthatatlan követelés. Ezért a régi és indokolt kívánságnak megfelelően szorgalmazza a díjak kielégítési elsőbbségét. Végül a kar teljes bizalmát nyilvánítja a jelentés a közjegyzői kérdések iránt kellő megértést tanúsító igazságügyi kormányzat s főleg annak vezetője Lázár Andor dr. igazságügyminiszter iránt.

A titkári, valamint az elnök részéről előterjesztett pénztári és ezzel kapcsolatos számvizsgálói jelentést s a költségvetést a közgyűlés több hozzászólás után egyhangulag elfogadta. A pénztári jelentés szerint különben 1935. évben bevétel volt 2781·76 P., kiadás 2251·25 P. s így bevételi többletként 1936. évre 530·51 P-t vittek át. Az évi tagsági díjat a közgyűlés az elnöki indítványnak

* Ezzel a kérdéssel különben e közlöny hasábjain ismételtlen is foglalkoztunk, elfoglalva e tekintetben a debreceni kamara jelentésének álláspontját.

megfelelően 55 pengőben állapította meg s ezuttal is kimondta, hogy az országos egylet 30 P. tagsági díját is kamarai illetménynek tekinti s így a kamara tagjainak összesen 85 pengőt kell két félévi részletben megfizetniök.

Az ezután megejtett választások rendjén elnökké ismételen és egyhangulag *Galánffy János dr.*-t választották meg. Kamarai rendes tagok lettek: *Békésy Jenő dr.*, *Büky-Elbel Tibor dr.*, *Örley Dénes dr.* és *Ujvárossy Lajos dr.* Póttagok: *Csongvay Géza dr.* és *Kovách Dénes dr.*

Közlemények.

Halálozások. E közlöny legutóbbi számának megjelenése óta a magyar közjegyzői kar aránytalanul sok érdemes tagjának elhalálása következtében szenvedett érzékeny veszteséget úgy, hogy az elhalálozásoknak egész sorozatáról kell az alábbiakban fájó érzésekkel megemlékeznünk.

Jedlicska Béla dr. szentgotthárdi kir. közjegyző Szegeden ez évi augusztus hó 18. napján elhalálozott. A közjegyzői pályán majdnem egy félszázadon át fejtett ki érdemes tevékenységet. 1890-ben mint helyettest nevezték ki Palánkára, ahonnan 1903-ban Szegedre helyezték át, ahol a városi közéletben, mindennemű társadalmi és kulturális megmozdulásokban csakhamar jelentős szerepet betöltő tényező lett. Egyik alapítója volt a szegedi városi pártnak, amely hosszú éveken át Szeged közéletét irányította. A szegedi közjegyzői kamara a közjegyzői pályán való érdemes munkássága elismeréséül 1923-ban elnökévé választotta s ezt az előkelő tisztséget 1934. évig, Szentgotthárdra történt áthelyezéséig töltötte be. Közéleti és közjegyzői tevékenységét a legmagasabb helyen is honorálták azzal, hogy a kormányzó a m. kir. kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki. Szeged város társadalmának és a közjegyzői karnak nagy részvéte mellett Szegeden Szent István napján temették el. Elhalálásáról a szegedi kamara a következő gyászjelentést adta ki: „A szegedi kir. közjegyzői kamara mély fájdalommal jelenti, hogy a kir. közjegyzői karnak egyik legrégebb, a szegedi kir. közjegyzői kamarának pedig 30 éven keresztül volt tagja *dr. Jedlicska Béla* volt szegedi, jelenleg szentgotthárdi kir. közjegyző, a szegedi kir. közjegyzői kamarának több mint 10 éven át volt tényleges elnöke, majd örökös tb. elnöke, m. kir. kormány-

főtanácsos, Szeged sz. kir. város törvényhatósági bizottságának hosszú időn keresztül volt tagja, 45 éves közjegyzői működése után Szegeden folyó évi augusztus hó 18-án déli 12 órakor hosszas szenvedés után visszaadta lelkét teremtőjének. Földi maradványait folyó évi augusztus hó 20-án délután 4 órakor a szegedi belvárosi temető kupola csarnokából fogjuk utolsó útjára kísérni. Szeged, 1936. évi augusztus hó 18-án. Emlékét igaz szeretettel őrizzük!“ Külön meleghangú gyászjelentésben emlékezett meg *Jedlicska Béla dr.* elhunytáról a szombathelyi kamara is, amely benne a kamara szeniorát, a szerény és önzetlen kartársat s a nemes jellemű embert gyászolja.

Brünauer Emil dr. hevesi kir. közjegyző ez évi augusztus hó 9. napján elhalálozott. A helyettesi karból nevezték ki 1898-ban hevesi kir. közjegyzővé s azóta megszakítás nélkül ott fejtett ki közjegyzői működést. Temetése augusztus hó 12. napján Egerben ment végbe s azon a budapesti kir. közjegyzői kamarát *Lipcsey Péter dr.* egri kir. közjegyző képviselte s ugyancsak ő helyezte el a ravatalra a kamara koszoruját. Az elhalálásról a budapesti kamara a következő gyászjelentést adta ki: „A budapesti kir. közjegyzői kamara mély fájdalommal jelenti, hogy a kir. közjegyzői karnak egyik legrégebb tagja *Brünauer Emil dr.* hevesi kir. közjegyző 38 évi közjegyzői működés után folyó évi augusztus hó 9-én váratlanul elhunyt. Budapest, 1936. évi augusztus hó 11-én. Igaz kegyelettel őrizzük meg emlékét!“

Vitéz *Durkó Sándor dr.* veszprémi kir. közjegyző Veszprém-ben, ez évi szeptember hó 8. napján elhalálozott, temetése e hó 11-én ment végbe nagy részvét mellett. A közjegyzői pályán mint helyettes 1929-ben Enyingre történt kinevezése előtt hosszú időn át működött. Enyingről 1932. év elején helyezték át Veszprémbe, ahol alig néhány évi működése után bekövetkezett korai elhalálása.

Különlegesen tragikus volt a *Monorai Jenő* hatvani kir. közjegyzőnek szeptember hó 21. napján bekövetkezett elmulása. Két héttel azelőtt családjával együtt súlyos autóbalesetet szenvedett úgy, hogy feleségével és kislányával együtt a budapesti Rókus kórházba kellett őket szállítani. Itt két hétig szenvedtek át emberfölötti súlyos fájdalmakat s a nagy küzdelemből előbb feleségével, két nappal utóbb pedig *Monorai Jenővel* szemben a kérlelhetetlen halál került ki győztesként. A közszereteten álló közjegyzői házaspár kis leányát megmentették az életnek, ő azonban csak teljes

felgyógyulása után fogja megtudni, hogy a végzet kegyetlenül megrendítő csapása következtében teljesen árva lett s hogy zsenge fiatalságában, amikor arra leginkább reászorul, a szülői szeretet áldó, éltető és nevelő melegét többé már soha nem érezheti... Monorai Jenő jogászi pályafutását a bíróságnál kezdte s legutóbb Brassóban, mint járásbíró működött. 1912-ben lépett a közjegyzői pályára s mint helyettes 6 és fél éven át Budapesten működött. 1918. december havában nevezték ki Hatvanba kir. közjegyzővé, ahol majdnem 18 évi becsületes és korrekt közjegyzői tevékenység után kellett megdöbbenően tragikus körülmények között itthagynia a nehéz földi küzdelmeknek azért néha-néha derűt, meglepődést és boldogságot is nyújtó színterét. A budapesti kir. közjegyzői kamara, amelynek majdnem egy negyed századon át tartozott kebelébe, az igaz tisztelettől övezett kartársa elhunytáról az alábbi gyászjelentést adta ki: „A budapesti kir. közjegyzői kamara mély fájdalommal jelenti, hogy a közjegyzői karnak egyik régi és értékes tagja *Monorai Jenő* hatvani kir. közjegyző 18 évi rendkívüli tiszteletre méltó közjegyzői és közéleti működés után, folyó évi szeptember hó 21-én meghalt. Megboldogult szeretett Kartársunkat folyó hó 24-én, csütörtökön d. u. 4 órakor fogjuk Hatvanban a gyászháztól (Verbőczy-utca 5.) utolsó útjára kísélni. Budapest, 1936. szeptember 22. Emlékét őszinte kegyelettel és szeretettel fogjuk megőrizni.“ Temetése Hatvan egész lakosságának impozáns arányokban megnyilatkozó részvéte mellett szeptember hó 24. napján ment végbe. A budapesti kir. közjegyzői kamara a temetésen *Lázár Ferenc* dr. elnök és *Holitscher Szigfrid* dr. elnökhelyettes vezetése alatt nagyobb számú küldöttséggel képviseltette magát. A közjegyzői házaspár koporsóit hatalmas tömeg áhítatos meghatottsággal vette körül s az egyházi szertartás végeztével *Balassa Lajos* dr. kir. közjegyző ajkairól hangzottak el a budapesti kamara nevében az alábbi búcsúzó szavak:

„A budapesti kir. kamara nevében búcsúzom Monorai Jenőtől. Nékünk, királyi közjegyzőknek nem idegen a halál. Mi gyakran ülünk haldoklók ágyánál, kórházakban és magános szobákban, városok zürzavarában és lélekre szálló tanyai csöndben. A mi lelkünk mikrofónjába gyakran sóhajt bele a halál és gyakran továbbítjuk a haldoklók utolsó akaratát az életbe. A mi hivatalos helyiségeinkben sűrű vendég a gyászruha és a fátyolos lélek. Mi megszoktuk a fekete hidat az élet és a halál szakadékai között. Az a halál azonban, mely Monorai Jenőt

oroza el karunkból, ez az ikerhalál, ez a sötét végzet tragédiák könnyörtelenségével lesújtó halál, megdermeszti szívünket. Monorai Jenőt a sorsa nem állította központnak egy világváros zajába. Drótok százai nem keresztezték az életét. Ő egy csendes és boldog vidék tájkára lecövekelt oszlop volt, mindössze két szál dróttal, a hivatás és a családi élet nem rozsdásodó drótszálával. Mi, kartársai, az élet fórumától távol is barátoknak tudott kartársat, a közjegyzői kar régi és értékes tagját, a hivatásának és családjának élő puritán férfit szerettük és tiszteltük benne, s tudjuk, mint ahogy mindenki tudja, hogy annak a centripetális erőnek lett áldozata, mely mindig családi életének középpontjában tartotta. A sors fonák végzése előtt értetlenül állva, a tizenöt év előtti nászmenet gyászmenetté változásától lesújtva kívánjuk Monorai Jenőeknek, hogy autójuk ne álljon meg álmaikban egy pillanatra sem, s vágtsasson velük tovább az örök élet örök boldogságába.“

A magyar közjegyzői kar kegyeletteljes megemlékezéssel áldozik legutóbb elhunyt kartársai emlékének!

Áthelyezések. A m. kir. igazságügyminiszter *Botka* László dr. vasvári kir. közjegyzőt a Brünauer Emil dr. elhalálózásával megüresedett hevesi, *Magyari* Ferenc dr. balatonfüredi kir. közjegyzőt pedig az előbbi áthelyezés következtében megüresedett vasvári kir. közjegyzői állásra kérelmükre áthelyezte.

Az Országos Egylet központi bizottsági ülése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete Budapesten szeptember hó 15-én *Hanny Tódor* dr. elnöklete alatt központi bizottsági ülést tartott, amelyen részt vettek még: *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag budapesti, *Galánffy* János dr. felsőházi tag debreceni és *Angyal* Béla dr. pécsi kamarai elnökök, *Szécsi* Ferenc dr. országos egyleti alelnök, *Kaprinay* Endre dr. egyleti főtitkár, *Rónay* Tibor dr. egyleti pénztáros. *Hirkó* Boldizsár dr. egyleti másodtitkár, *Balassa* Lajos dr., *Büky-Elbel* Tibor dr., *Cholnoky* Imre dr., *Fekete* László dr., *Hedry* Aladár dr., *Horváth* Kamilló dr., *Kepes* János dr., *Körössy* Bertalan dr., *Miskolczy* Pál dr., *Szemerjay-Petrán* Tibor dr., és vitéz *Tóthfaludy* Aladár dr., bizottsági tagok. Az elnöki megnyitó után az ülés egyetlen tárgyaként *Fekete* László dr. terjesztette elő a perrendi novellára vonatkozó tervezetben intézményesíteni célzott közjegyzői korhatárra vonatkozó azt a memorandumot, amelyet a kamaraközi értekezlet már elfogadott. A központi bizottság a memorandumot több hozzászólás után egyhangulag elfogadta s elhatározta,

hogy az országos egylet részéről is annak megfelelő felterjesztést fog az igazságügyminiszterhez eljuttatni.

Lázár Ferenc dr. ebédje. *Lázár Ferenc dr.*, felsőházi tag, a budapesti kamara elnöke, a szeptember 15. napján tartott közjegyzői ülések és értekezletek alkalmából a Szent Gellért-szálló különtermében ebédet adott, amelyen résztvett *Lázár Andor dr.*, igazságügyminiszter, *Kalotay Viktor* kuriai bíró, a közjegyzői felügyeleti osztály főnöke, továbbá *Angyal Béla dr.*, a pécsi, *Galánffy János dr.*, felsőházi tag, a debreceni kamarák elnökei, *Hanny Tódor dr.*, az országos egyesület elnöke, *Holitscher Szigfrid dr.*, a budapesti kamara elnökhelyettese, *Barcs Ernő dr.*, *Büky-Elbel Tibor dr.*, *Fekete László dr.*, *Kovách Dénes dr.*, *Körössy Bertalan dr.*, *Szemerjay-Petrán Tibor dr.*, *Tarján Béla dr.*, *Telman Sándor dr.*, kir. közjegyzők.

A budapesti kamara választmányi ülése. A budapesti kir. közjegyzői kamara szeptember hó 15. napján, *Lázár Ferenc dr.* elnöklete alatt választmányi ülést tartott, amelyen a folyó ügyek egész sorozatán kívül tárgyalta a vagyonátruházási illetékről szóló hivatalos összeállítás előadói tervezetét, valamint az új hitbizományi törvény, az 1936. évi XI. t. c. hatályba lépése és e törvény következtében szükséges eljárási és telekkönyvi rendelkezések tárgyában kibocsátandó rendelet tervezetét. Az előbbire vonatkozólag az előadói javaslatot *Holitscher Szigfrid dr.* elnökhelyettes, az utóbbira vonatkozólag pedig *Barcs Ernő dr.*, kamarai titkár terjesztette elő. A nagy alapossággal elkészített előadói javaslatok felett élénk vita fejlődött ki s ennek eredményeként az előadói javaslatokat némi kisebb módosításokkal elfogadták. A vagyonátruházási illetékre vonatkozó különlegesen szakszerű előadói javaslat részletesebb ismertetését e közlőny legközelebbi számában hozzuk. A hitbizományi törvény életbeléptetési rendeletének tervezetére vonatkozó előadói javaslat különösen közjegyzői nézőpontból foglalkozik a tervezettel s e részben bizonyos teendők ellátását célszerűségi okokból közjegyzői hatáskörbe javasolja utalni. E vonatkozásban módosításokat indítványoz a tervezet 6., 23. és 79. §-aihoz.

A nyugdíjintézeti döntőbiróság ülései. A nyugdíjintézeti állandó döntőbiróság Budapesten a kir. közjegyzői kamara hivatalos helyiségében ez évi július hó 7. napján *Lázár Ferenc dr.*, augusztus hó 14. napján pedig *Körössy Bertalan dr.* elnöklete alatt üléseket tartott, amely üléseken 6 panasz ügyet intéztek el. Az ülése-

ken mint behívott döntőbirák *Gröber Aladár dr.*, *Kepes János dr.*, *Mike Imre dr.* és *Wagner Béla dr.* kir. közjegyzők vettek részt.

Vakok névaláírásainak hitelesítése. A Kir. Közjegyzők Közlönye folyó évi május havi számában *Dr. Pulay József* tollából egy cikk jelent meg a vakok névaláírásainak hitelesítéséről, amelyben a cikkíró oly távoli következtetésre jutott, hogy a vakok mindennemű névaláírásai közjegyzőileg hitelesíthetők.

A közelmúltban sajnos többször előfordult, hogy a vakok névaláírásai szerződéseken és meghatalmazásokon minden további nélkül hitelesítve lettek és a közjegyzői törvény idevonatkozó, félre nem magyarázható rendelkezései figyelmen kívül hagyottak.

Éppen a most említett cikk adta meg az indító okot arra, hogy e helytelen gyakorlatra a közjegyzők figyelmét felhívjam és hogy ennek továbbterjedését megakadályozzuk annál is inkább, nehogy ez alapon a közjegyzői törvény egyéb rendelkezései is félremagyarázhatók lehessenek.

A közjegyzői törvény rendelkezései jogászilag sehogyse magyarázhatók akként, hogy maga a törvény belső értelme kívánta volna a vakok névaláírásai hitelesítésének megengedhetőségét, mert ha a törvényhozó erre gondolt volna, akkor az 1886. évi VII. t. c. 21. §-ának c) pontja a vakokra nézve valószínűleg nem közjegyzői okirati kényszert írt volna elő, hanem egyszerűen kimondta volna azt, hogy a törvényben felsorolt eseteknél a vakok névaláírásai hitelesíthetők.

Hogy a névaláírás hitelesítés megengedettsége nem lehetett a törvény értelme és alkotójának akarata, azt hiszem, hogy azt bővebben magyaráznom nem kell.

A nagy körültekintéssel megírt cikk tehát sajnos mellékvágányra került és okfejtései alkalmasak lehetnek a helytelen gyakorlat továbbfolytatására.

Az 1886. évi VII. t. c. 21. §-a világosan és félreérthetetlenül kimondja, hogy:

„okirat által való bizonyítás csak közjegyzői okirattal történhetik... c) a vakok, siketnémák, olvasni nem tudók, siketek és írni nem tudók, némák által kiállított minden okiratnál, amennyiben a jogügylet megkötésénél személyesen járnak el.“

A törvény szövege világos, magyarázgatásra és főleg kiterjesztő magyarázatra szükségünk nincs. A vakok tehát minden olyan esetben, ahol az ügylet megkötésénél személyesen járnak el, csak

közjegyzői okiratot állíthatnak ki és a közjegyző velük kizárólag csak közjegyzői okiratot vehet fel.

A törvényhozó az 1874. évi XXXV. t. c. 54. §-ának a gyakorlatban hézagossnak és hiányosnak mutatkozó rendelkezéseit akarta a novellával kiegészíteni és ez újabb rendelkezésekkel is nagyobb szigorúságot statuálni. A kötött formaiság még inkább ki lett domborítva és a közokirati kényszer félre nem magyarázható módon érvényre emelve.

Ne elmélkedjünk e határozott rendelkezés felett, tartsunk ki az eddigi évtizedes gyakorlat és helyes irány mellett, nyugodjunk meg abban, hogy a vakok mindennemű okiratai közokirati kényszer alá esnek.

Természetesen ahhoz szó sem férhet, hogy a vak váltót írhat alá, de a váltó nyilatkozatainak váltójogi hatályához aláírásának közjegyzői hitelesítése szükséges továbbá, hogy szabadon végrendelezhet. Ezek tehát közokirati kényszer alá nem esnek.

A birói gyakorlatban eddig a vakok névaláírásai hitelesítéseinek megengedhetőségére vonatkozó esetet, a váltót kivéve, nem találunk, de nem is találhatunk, mert az eddigi közjegyzői gyakorlat erre okot sohasem adott és a váltót kivéve vakok névaláírásait nem hitelesítette.

A váltótörvény és a végrendeletre vonatkozó törvény speciális törvény, amelyeknek rendelkezései nem általánosíthatók és kiterjesztőleg sem magyarázhatók.

Mostani gyakorlatunkban sajnos elég gyakori a világháború szerencsétlenei, a vak hadirokkantakkal való okiratolás, akik közül nagyon sokan a közjegyzői okirat legalacsonyabb költségeit sem képesek megfizetni. Ne vegyük ezt indító oknak arra, hogy az olcsóbb névaláírás hitelesítéssel is elintézhetjük az ügyet. Ha az illető vak esetleg a közjegyzői okirat költségeit megfizetni nem tudja, csináljuk meg inkább ingyen azt az okiratot, vagy a meghatalmazást, de a törvény szigorú rendelkezéseit tartsuk be.

Megértőknek és a kor szelleméhez alkalmazkodóknak is kell lennünk, de a közjegyzői törvény a mi erősségünk és attól soha el ne térjünk és végre nyugodjunk meg abban a változhatatlan tényben, hogy a vakok névaláírásai csakis váltón hitelesíthetők és más esetben pedig nem. — *Cholnoky Imre dr.* budapesti kir. közjegyző.

* * *

Ezekre a reflexiókra a közlemény írója a következő észrevételeinek közlését kérte:

„Mint hogy a Közlöny szerkesztőségének közismert lojalitása alkalmat adott nekem arra, hogy a szerény cikkemre adott választ még megjelenése előtt megismerhessem, — engedtessek meg számomra az is, hogy a közjegyzői közvélemény türelmét egy rövid viszonzó válasz erejéig még egyszer igénybe vehessem.

Amily örömet jelent nekem az, hogy a felvetett probléma vita tárgyává lett, tehát a közérdeklődést nyilván felkeltette, — annyira sajnálom, hogy illusztris bírálóm nem foglalkozott a kérdés jogi részének esetleges új vonatkozásai feltárásával, hanem megelégedett azzal, hogy az én fejtegetéseimet egyszerűen tévesnek minősítse. Így például én cikkem tengelyévé tettem azt az ellenmondást, amely az 1886: VII. t. c. 21. §-ának c) pontjában a főmondatban szereplő „minden okirat“ s a mellékmondatban álló „jogügylet“ között kétséget kizáróan fennáll; bírálómnak tehát elsősorban az én erre vonatkozó okfejtésemet kellett volna kritika alá vonnia, ami elől azzal tért ki, hogy ezt meggyőződése szerint bővebben magyaráznia nem kell. Az én szerény felfogásom szerint azonban épen ez a bővebb magyarázat a kritikus kötelessége; s mint hogy ez meg nem történt, sajnos, úgy kell látnom, hogy illusztris bírálóm válasza a kérdés eldöntését nem vitte előre.

Nem oszthatom bírálóm felfogását abban sem, hogy az 1886: VII. t. c. 21. §-a „világos és félreérthetetlen“, amivel szemben viszont az alaptörvény, az 1874: XXXV. t. c. 54. §-ának idevonatkozó, de hatályon kívül helyezett rendelkezése „hézagos és hiányos.“ Az objektív olvasót csupán arra kérem: olvassa el e két törvényhelyet s hasonlítsa azokat össze. Meg vagyok győződve, hogy azok megítélésében minden feltétel nélkül az általam vitatott álláspontot fogja magáévá tenni.

Ami illusztris bírálómnak a váltótörvényre és végrendeleti törvényre vonatkozó megjegyzéseit illeti: e tekintetben nyitott ajtót döngöt, mert ezekre nézve felfogásunk, amint erről cikkem elolvasása mindenkit meggyőzhet, teljesen egyezik; a vakok magánvégrendeleteire vonatkozó birói gyakorlat helytelenítése elől pedig, az egész közjegyzői közvéleménnyel egyezően, bizonyára ő sem zárkózik el.

Végezetül még csak két megjegyzést. Én cikkemben állandóan hangsúlyoztam azt, hogy a novella az alaptörvény közjegyzői kényszerét enyhítette oly módon, hogy a közokiratot csak mint az

okirati bizonyítás kizárólagos eszközét kívánta meg, azt is csak jogügyletek esetében; bírálóm viszont ezzel szemben állandóan „közokirati kényszerről“ beszél, ami kétségtelenül tényleg alkalmas arra, hogy a kérdést már elvi kiindulópontjában is mellékvágányra terelje. Én azonban meg vagyok győződve arról, hogy az olvasó, véleményének megalkotásakor ezt a rendkívül fontos elvi szempontot nem fogja figyelmen kívül hagyni.

Azt pedig, hogy a közjegyzői törvény a mi erősségünk, én, aki úgyszólván a közjegyzői törvény szövegén tanultam meg olvasni, nagyon jól tudom. Tudom azonban azt is, hogy „változhatatlan tények“ nincsenek; az élet halad és ebben törvény meg nem akadályozhatja. A mi kötelességünk tehát épen az, hogy az elavult törvényt, addig is, amíg azt a törvényhozás meg nem reformálja, a megváltozott életkörülményekhez alkalmazzuk, ha ez logikus törvényt magyarázat útján lehetséges, — még akkor is, ha ezzel az általam egyébként figyelembe nem vett anyagi érdekek némi csorbát szenvednének. Én szerény cikkemben ezt a magyarázatot kíséreltem meg; sikerült-e, vagy sem, — döntse el az olvasó.“ *Pulay József* dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

A magyar jogászság részvétele Szent István halálának 900-ik évfordulója ünnepségein. Magyarországnak a történelmi tradíciókat különös méltánylásban és tiszteletben részesítő, fenkölt gondolkozású kormányzója legmagasabb elhatározásával utasította a magyar királyi kormányt, hogy Szent István halálának 1938-ban bekövetkező 900-ik évfordulóján tartandó általános nemzeti ünnepségek tervezetét s ennek keretében azt, hogy 1938-ban az országgyűlés képviselő háza és felsőháza Székesfehérvárott tartson együttes üllést, amelynek tárgya Szent István érdemeinek törvénybeiktatása legyen, — előkészítse. A legfelsőbb elhatározásban említett jubileumi ünnepségek gondolatát különben a Székesfehérvári és Fejérmegyei Múzeumegyesület vetette fel, míg az ünnepi országgyűlésnek Székesfehérvárott való megtartása a kitűnő történettudós, Székesfehérvár országgyűlési képviselőjének és a magyar kultuszminiszternek *Hóman* Bálintnak volt első elgondolása. Az alkotmányos magyar királyság megalapítója emlékezetének megünneplésében természetes részt kell vennie az ország jogászságának is. A kezdeményezés már ebben a vonatkozásban is megtörtént. „Az Ügyvéd“ címen megjelenő szaklap főszerkesztője *Boda* Ernő dr. a lap idei 7-8. számában „Jogászságunk ünnepe Szent István évben“ címmel lendületes cikket írt, amelynek bevezető ré-

szét itt közöljük: „Még egy István nap és elkövetkezik az országépítő halálának 900 éves évfordulója — az emlékezés esztendeje. Hogyan emlékezzék a magyar jogászság e tragikus korban, amikor az évszázados „Hol vagy István király?“ sóhajú gyászt tetézi a másik — a megszaggatott királyi köntös... „A Szent király palástjának alig maradt meg a gallérja“ így írja Heltai Gáspár, amikor az első magyar kiadású Hármaskönyvet Kolozsvárott útjára bocsátja — a Mátyás király alatt „hatalomban megöregbedett magyar birodalom romjain“ — az akkori mohácsi vész után. Annyi Mohács után Szent István évében a magyar jogászság tekintete az ősi Corpus Jurisra esik, hogy hirdesse: Nincsen kulturális multunknak egyetlen ága sem, amely meggyőzőbb erővel hirdetné nemzetünk egységét, mint éppen a magyar jog, annak a Corpus Jurisnak, amelynek egyes törvényhelyei már nincsenek „hatályban“ s mégis nagyobb a kohéziós erejük a nemzet életében számos élő törvénytől. Ilyenek első sorban Szent István királyunk törvényei. Vajjon mi maradt meg a királyi hagyatékból? Az emlékezés évében a hagyományos magyar jogász léleknek meg kell mutatnia erejét és bizonyítania, hogy él Szent István hagyatékából törvényeink szelleme.“ Megállapítja a cikk a továbbiakban, hogy Szent István ünnepe nem lehet ugyan egyes rendek partikuláris ünnepe, mégis a magyar jogászságnak az országos ünnepségek keretében külön ünnepséggel kell emelnie az emlékezés évének fényét s e célból egybe kell gyűjteni a jogélet különböző pontjain helyet foglaló jogéleti tényezőket s a jogászság közös ünnepének a Kuria klasszikus épületében kellene lezajlania, hogy ez által is kidomborítást nyerjen az országglási teendők között az igazságszolgáltatásnak mindenek felett álló fontossága. — A magyar közjegyzői kar, amely a történelmi múlt hagyományait mindenkor híven őrizte és istápolta s amely alkotmányos érületéről mindenkor tanuságot tett, méltó részét úgy az általános, mint a magyar jogászság külön ünnepéből bizonyára ki fogja venni s e tekintetben az előkészítő lépéseket megtenni, illetve az ez irányú mozgalmakat készséggel támogatni fogja.

Az utódállamokban lényegileg már nincsen jegyzői magánmunkálkodás, Magyarországon ellenben egyre terjeszkedik a magánmunkálkodási „jogkör“. E közlőny hasábjain már megemlékeztünk arról, hogy a szent korona országainak területéről a trianoni békediktátum következtében az ú. n. utódállamokhoz csatolt területek közül Csehszlovákiában a jegyzői magán-

munkálkodást az 1928 március havában kelt igazságügyminiszteri rendelettel 2000 cseh korona (= kb. 400 pengő) értékhatárt meg nem haladó jogügyletekre korlátozták, Jugoszláviában a dunai bánóság báni hivatalának 75817/1934. számú rendeletével a jegyzői magánmunkálkodást azonnali hatállyal teljesen megszüntették. Ausztriában jegyzői magánmunkálkodás egyáltalában nem volt s így az Ausztriához csatolt területen ma sincs. *Legújabbán pedig Romániában az ügyvédi törvény módosítása tárgyában hozott és a román hivatalos lap 1936. április 2-án megjelent 78. számában közzétett törvény 4. §-a szerint Erdélyben és Bánátban a telekkönyvi bejegyzések alapjául szolgáló okiratok érvényességéhez ügyvédi, vagy közjegyzői közreműködés szükséges, kivéve a 10 000 lei értékig (= kb. 300 pengő) a mezőgazdasági ingatlonokra vonatkozó jogügyleteket, amelyre nézve a régi állapot továbbra is fennmarad s így ilyen jogügyletekre vonatkozó okiratokat és telekkönyvi beadványokat a községi jegyzők is szerkeszthetnek. Ezek szerint most már az összes utódállamok e részben letértek a balkáni alapról s a jegyzői magánmunkálkodást immár lényegileg (a fentiek szerint csupán Csehszlovákiában 400 pengőn, Romániában pedig 300 pengőn alól való jogügyletekben, tehát jelentéktlenebb ügyekben „munkálkodhatnak“ továbbra is a községi jegyzők) kivétel nélkül megszüntették.*

Ezzel szemben Magyarországon, ahol pedig az utódállamokkal szemben való kuttúrfölényre — egyéb vonatkozásban teljes joggal történik hivatkozás, nemcsak hogy a hivatalos és irányadó körök teljes passzivitásával találkozik a jegyzői magánmunkálkodás megszüntetésének gondolata és az erre vonatkozó, egy kulturjogállamban tökéletesen indokolt kivánság, hanem a jegyzői magánmunkálkodás egyre kiterjedtebb mértékben burjánzik fel s immár a közhitelességű ténykedésekre is mindjobban kiterjeszkedik. Aláírásokat, másolatokat minden feszélyezettség és lelkiismeret furdálás nélkül hitelesítenek s e terjeszkedéseikben őket felsőbb hatóságai teljes passzivitása újabb és újabb terület hódításokra ösztönzi. Ennek a sajnálatos, sőt egyenesen megdöbbentő ténynek illusztrálásaként közöljük a „Szatmár és Bereg“ című hetilap 1936. július 12-iki számában közzétett következő árverési hirdetményt:

„**Ürüárverés.** Közöljük az érdeklődőkkel, hogy átvételi késedelem folytán folyó hó 14-én d. e. 11 órakor Rohod községházánál nyilvános árverésen eladásra kerül egy tételben 160 drb. hízott ürü, mely 218 darabból választható ki a vevő által. Bánatpénz 30 P, kikiáltási ár különként 44 fillér. Az állatok előzőleg Grünwald Ignác rohodi gazdasá-

gában megtekinthetők. Rohod, 1936. évi július hó 10-én. Községi Előljáróság.

Nincsen kétségünk afelől, hogy a bíróság ezt az árverést hites személy közbenjöttével történt nyilvános árverésnek el nem fogadhatja s hogy a községi jegyzőnek ez a tökéletesen szabálytalan és jogtalan ténykedése több vonatkozásban is kártérítési igényeket eredményezett. Ilyen merészségre azonban a jegyzői magánmunkálkodás terén — bár e részben meglepetések már nem igen érhetnek — példát alig tudunk.

Ezuttal — helyszűke miatt — a jegyzői magánmunkálkodás rendelkezésünkre álló remekeinek közlésétől el kell tekintenünk s csupán az a tiszteletteljes kérdésünk az illetékes körökhöz: továbbra is indokoltnak találják-e a magyar jogrendben e vonatkozásban a balkáni nivót fenntartani, amikor arról az összes utódállamok letértek s amikor ezzel a magánmunkálkodási jogosítvánnyal ilyen súlyos visszaélések történnek s olyan közismerten súlyos károsodások okoztatnak? Jelentéktelen ügyekben talán akceptálható a strucc mentalitású párt politika, azonban ilyen nagyfontosságú vonatkozásban a jogrend presztizsének kérdése mindenek felette áll s az ezzel össze nem férhető intézmény, mint amilyen — indokolásra nem szorulóan — a jegyzői magánmunkálati jogosítvány, megszüntetendő és pedig minden haladék nélkül!

A székesfővárosi árvaszék „panasza“. A budapesti központi kir. járásbíróság elnöke 1936. El. III. C. 55/2. szám alatt az alábbi *köriratot* intézte a budapesti közjegyzőkhöz:

„Budapest székesfőváros árvaszékének 1936. évi április hó 17. napján tartott teljes üléséből kifolyóan »panasz« érkezett hozzám, hogy azokban az esetekben, ahol a haláleset felvételi ívből vagy a végrendeletből megállapíthatóan a gyámhatóság értesítése szükséges, a végrendelet hivatalos másolatai a gyámhatóságnak nem küldetnek meg rendszeresen és a hagyatéki tárgyalás határnapjáról a gyámhatóság igen gyakran nem kap értesítést. A további panaszok megelőzése és a gyámhatósági ellátásra szoruló örökös stb. érdekének megvédése végett felhívom a vezetésem alatt álló budapesti központi kir. járásbíróság területén működő kir. közjegyző urakat, hogy az 1927: IV. t. c. 16. §-ával módosított 1894: XVI. t. c. 34. §-a 2. bekezdésében és az utóbb felhívott törvény 53. §-a 2. bekezdésében foglalt rendelkezéseket pontosan tartsák be.“

Az árvaszék panaszára vonatkozólag tiszteletteljes megjegyzéseink a következők. A kir. közjegyzők a hagyatéki ügyek tárgya-

lására kitűzött határnapról a köriratban írt előfeltételek fennforgása esetén a gyámhatóságot valóban jogszabályszerűen értesíteni tartoznak. Ámde amint a többi, úgy a székesfővárosi árvaszék részéről is kifejezésre juttatták azt a kívánságot, hogy ezektől az értesítésséktől a közjegyzők tekintsenek el, mert az árvaszékeknek nem áll módjában s nem is tartják szükségesnek, hogy a hagyatéki tárgyalásokon magukat képviseltessék. Ilyen képviseltetés emlékezetünk és tudomásunk szerint nem is fordult elő. Az ilyen értesítések elküldésének mellőzése tehát éppen az árvaszéknek kifejezett kívánságára történt s az ok távolról sem az, mintha a jogszabályok betartása tekintetében a közjegyzői kart akár indolencia, legkevésbé pedig tudatlanság terhelné.

A végrendelet másolatait az árvaszék, ha nem is minden esetben a kihirdetés után nyomban, de az iratok betérjesztésekor mindig kézhez veszi. A végrendelet másolatának kihirdetés után nyomban való megküldése kifejezett jogszabályon nem alapszik s az árvaszék, illetve a hatósága alá tartozó kiskorúakra vagy gondnokoltakra nézve semmi hátránnyal sem jár, mert ha annak alapján képviselő, gyám v. gondnok kirendelése szükséges, e célból a közjegyző amugy is megkeresi az árvaszéket. Ha a gondnok rendelés szükségessége a tárgyaláson merül fel s ha ez érdekellentét megállapítása következtében vált szükségessé, a gondnok rendeltetést törvényes joga alapján maga a közjegyző eszközli, egyébként pedig ezuttal is csak az árvaszéket keresi meg. Amíg tehát s ez a jelenlegi helyzet, az árvaszék a hagyatéki tárgyalásra képviselőt nem küld, amikor is ennek esetleg külön utasítást kell a végrendelet alapján adnia, addig valóban semmi elfogadhatóan megindokolható hátrányt nem látunk abban, ha az árvaszék a végrendelet másolatát csak az iratok betérjesztésekor veszi kézhez.

Ennek a tényállásnak és jogi helyzetnek alapján az árvaszéknek a közjegyzőkkel szemben panasz benyújtására — ami elvégre a közjegyzői kar szempontjából a presztizs kérdésével is összefügg — elfogadható oka nem volt s ha eddigi álláspontjával szakítani akar, akkor megkeresést kellett volna küldenie a közjegyzői kamarának, hogy a közjegyzőket az új állásfoglalásnak megfelelő eljárásra utasítsa. Jogos indok nélkül azonban a bíróság előtt a közjegyzőket olyan színben feltüntetni, akik törvényes kötelességüket nem teljesítik, vagy elhanyagolják; jogszabályos és helyén való eljárásnak sehogysem minősíthető.

Itt említjük meg, hogy az egyik napilap heti jogi mellékle-

tében éppen néhány nappal ezelőtt vetették fel azt a gondolatot, hogy az örökösödési eljárás gyorsítása céljából, az árvaszékek küldjenek ki képviselőt a hagyatéki tárgyalásokra s ez a képviselő mindjárt a tárgyaláson jóváhagyná az osztályos egyességet s a jóváhagyási záradékot nyomban reávezetné a tárgyalási jegyzőkönyvre s egyidejűleg intézkednék még a kiskorú, vagy gondnokolttal kötött szerződés gyámhatósági jóváhagyása iránt is. Gyakorlati és célszerűségi okokból a közjegyző több hagyatékot, amelyekben kiskorú, vagy gondnokolt van érdekelve összegyűjtene s egyidőre tűzne ki tárgyalást. Ha ez az egyszerűsítés bekövetkezne, amivel szemben ismerve az árvaszéki ügykezelés nehézségét (hogy másról meg ne emlékezzünk, pl. minden jelentéktelen kérdésben is ügyészi véleményt kérnek) alapos aggályaink vannak, akkor már természetesen teljes mértékben indokolt volna a tárgyalás határnapjáról a gyámhatóság értesítése.

Az azonos tulajdonosok nevében vezetett telekkönyvi betétek (telekjegyzőkönyvek) számának apasztása. Az igazságügyminiszter 4473/1936. I. M. III. szám alatt az alább egész terjedelmében közölt rendeletet intézte a kir. közjegyzői kamarákhoz:

„A kir. járásbírók, mint telekkönyvi hatóságok, munkáját lényegesen szaporítja az a körülmény, hogy egy tulajdonosnak vagy több tulajdonostársnak egy-egy községben fekvő, azonos jogállású ingatlanai sok — gyakran 10—20 — telekkönyvi betétben (telekjegyzőkönyvben) vannak felvéve.

A telekkönyvi betéteknek (telekjegyzőkönyveknek) ilyen mesterséges szaporítása hátrányos úgy a telekkönyvi hatóságokra, mint az érdekelt felekre.

A telekkönyvi hatóságokra azzal a hátránnyal jár, hogy *egy-egy azonos természetű telekkönyvi bejegyzést annyiszor kell bevezetni, ahány telekkönyvi betétben (telekjegyzőkönyvben) vannak az ingatlanok felvéve. Egy-egy tulajdonos összes ingatlanaira vonatkozó telekkönyvi másolatok megrendelése esetén pedig összehasonlíthatatlanul jelentékenyebb munkatöbbletet jelent, ha egy-két telekkönyvi másolat helyett 10—20 másolatot kell kiállítani.*

Az érdekelt feleknek pedig nagy költséget jelent, ha 1—2 másolat helyett 10—20 telekkönyvi másolat után kell az illetéket és a másolási díjat megfizetni. Azonfelül a felek az 1930:XXXIV. t. c. 97. §-a értelmében külön eljárási költséget kötelesek fizetni, ha a telekkönyvi betétek (telekjegyzőkönyvek) összesítését nem szorgalmazzák. De a telekkönyv megtekintése is nehezebb, fárasztóbb, ha a szükséges telekkönyvi adatok megszerzése céljából 10—20 telekkönyvi betétet (telekjegyzőkönyvet) kell átnézni.

Rá kell mutatnom még egy olyan körülményre, amely kihatásaiban, a fentebb említettekénél is, súlyosabb következményekkel járhat az egyes érdekeltekre nézve.

A telekkönyvekben feltüntetett tulajdonközösség sok esetben nem felel meg a tényleges állapotnak, mert a felek a tulajdonközösséget az osztályos egyességben megszüntetik ugyan és a valóságban az ingatlanon természetben is megosztóznak, azonban a szerződést szerkesztők hibájából, esetleg a ha-

gyatékot tárgyaló kir. közjegyzők elnezéséből igen gyakran a telekkönyvbe nem jegyeztetik be s így a telekkönyv a feleket a hagyatéki ingatlan hányadrészek szerinti tulajdonosaiként tünteti fel. Ha azután ilyen esetben valamelyik tulajdonostárs a valóságban már megosztott és kizárólagos birtokába jutott ingatlanát elidegeníti s azt a szerző félnek tényleges birtokába át is adja; a tulajdonjog bekebelezését rendszerint csak ennek az ingatlanokhoz öt megillető eszmei hányadrészeire engedi meg, jöllehet az engedélyt mindazoknak az ingatlanoknak öt megillető tulajdoni hányadrészeire meg kellett volna adnia, amelyek öt az osztály alá bocsátott összes ingatlanokból a telekkönyv szerint megilletik.

Igy azután az a helyzet áll elő, hogy a szerző fél tulajdonjogát csupán a birtokába adott ingatlanokból az elidegenítőt megillető eszmei hányadrészre jegyzi be, míg a telekkönyvileg közös tulajdonban levő többi ingatlanokra nézve társtulajdonosként továbbra is az elidegenítő marad bejegyezve, ami azután azzal a hátrányos következményekkel járhat, hogy egyrészt a többi ingatlanokból az elidegenítő nevében maradt tulajdoni hányadrész további elidegenítésnek és terhelésnek lehet a tárgya, másrészt a szerző félnek eladott ingatlanon a többi tulajdonostársnak — a telekkönyvben még érintetlenül hagyott — tulajdoni hányadrészei ezek ellenében további jogok bejegyzésének tárgyai lehetnek.

Igy történhetik meg azután, hogy a hitelezők — a telekkönyvi állapotot véve figyelembe — olyan ingatlanilletőségeket terhelnek meg és árvereztetnek el, amelyek a tényleg fogantatosított osztályos egyezség szerint még régebben másnak a tényleges birtokába jutottak. Igy keletkezhetnek azután a kétszeres eladások s abból származó perek is.

Sok zavart és bajt okozhat az is, ha a telekkönyvi beadványokban az egyes érdekelték megnevezése nem oly határozott, hogy a községben lakó azonos nevű egyénektől meg lehessen különböztetni. Igy állhat elő azután az a gyakori helyzet, hogy az azonosnevű telekkönyvi tulajdonosok ingatlanait másnak az adóssága fejében jelzáloggal megterhelik, esetleg el is árverezik.

Amikor ezekre a nehézségekre rámutatok, felhívom egyúttal a kamarát, tegye feladatává tagjainak, hogy *a hozzájuk forduló ügyfeleknek magyarázzák meg, mily előnyökkel jár az, ha ingatlanaik minél kevesebb telekkönyvi betétben (telekjegyzőkönyvben) vannak összesítve.* Hívja fel egyúttal a Kamara tagjainak figyelmét arra is, hogy a telekkönyvi betétek (telekjegyzőkönyvek) számának felesleges szaporítása a legtöbbször elkerülhető, ha *mindazokban az esetekben, amelyekben valamely ingatlantulajdonos érdekében az általa újonnan megszerzett ingatlanok tulajdonjogának nevére bekebelezését szorgalmazó telekkönyvi kérvényt szerkesztenek, abban a személyazonosság igazolása mellett azt is kérelmezik, hogy az újonnan szerzett ingatlan a szerző fél egyéb ingatlanaira vonatkozó telekkönyvi betétbe (telekjegyzőkönyvbe) jegyeztessék be.*

Nem látom akadályát annak sem, hogy megfelelő esetekben a személyazonosság hatósági igazolása mellett a hagyatékátadó végzések tervezetében hasonló irányú megkeresés kiadása iránt tehessen javaslatot az eljáró kir. közjegyző.

Hívja fel továbbá a Kamara tagjainak figyelmét arra, hogy *a hagyatéki tárgyalás során a felek között lehetőleg olyan osztályos egyezségeket igyekezzenek létrehozni, amelyek értelmében az örökösársak a hagyatéki ingatlant*

egymás között valóságban megosszák s az ily módon megejtett osztály alapján az 1894: XVI. t. c. 55. §-ának 6. pontja szerint járjanak el. Ezenfelül különös figyelemmel legyenek arra is, hogy a telekkönyvi beadványokban az egyes érdekelték nevét — házastársa, atyja nevének vagy az általában használt megkülönböztető melléknevének stb. feltüntetésével — úgy jelöljék meg, hogy azt más hasonló nevű egyéntől kétséget kizáró módon meg lehessen különböztetni.

A bírósági perforgalom csökkenése. Az Országos Hitelevédő Egylet tíz évi működéséről szóló jelentést most tették közzé. A jelentés nagy szakszerűséggel tárgyalja a legutóbbi múlt évtizednek magyar hiteléleti jelenségeit. Tanulságos táblázatokat közöl a jelentés fizetésképtelenségek előzményének, a perléseknek alakulásáról. E táblázatokból a bírósági perforgalom óriási mérvű csökkenésének illusztrálásaként közöljük az ország legnagyobb bíróságának a budapesti központi kir. járásbíróságra vonatkozó 1931. és 1935. évi ügyforgalmi adataiból, hogy a váltókeresetknél 70 %-os, a vagyoni keresetknél 47,4 %-os, a fizetési meghagyásos eljárásoknál 51,4 %-os, a végrehajtásoknál 66 %-os csökkenés mutatkozik. 1931. évben 124,814.023 pengő érték mellett 178.900, 1935-ben pedig 20,648.470 pengő érték mellett 40.402 volt a váltóóvások száma. Ezek az utóbbi adatok a közjegyzői ügyforgalom hatalmas mérvű csökkenésének is kétségtelen dokumentumai.

A házastársak és jegyesek között kötött jogügyletek. Az igazságügyminiszter 39220/1935. VIII. I. M. szám alatt rendeletet intézett a szombathelyi kamarához, amelyet tájékoztatásul az ország többi kamaráinak is megküldött. A rendelet szövege a következő:

„A Kamarának az 1935. évi október hó 20. napján tartott rendes közgyűlésén a felterjesztett jegyzőkönyv szerint vita tárgya volt, miképpen lehetne megakadályozni a házastársak és jegyesek között — e viszony elhallgatásával — kötött és az 1886: VII. t. c. 21—23. §-ainak rendelkezése ellenére közjegyzői okiratba nem foglalt jogügylet tartalmának bevezetését a telekkönyvbe. A telekkönyvi hatóságok részéről azonban a felszólalók által kívánt fokozott ellenőrzés nehezen valósítható meg. A Telekkönyvi Rendtartás 129. §-a szerint minden telekkönyvi kérvény csak a maga tartalma és felszerelése alapján intézendő el. Ha a beadványból, vagy a telekkönyvi betét (telekjegyzőkönyv) adataiból nem tűnik ki, hogy a szerződő felek között házastársi vagy jegyesi viszony áll fenn, a telekkönyvi hatóságnak közjegyzői okirat hiányában sincs módjában a kérelem teljesítését megtagadni. A törvényellenesen kiállított magánokiratok alapján elrendelt telekkönyvi bejegyzések megakadályozása végett inkább az vezetne célhoz, ha a kir. közjegyzők az egyes eseteket az okiratban szereplő felek, illetve az okirat készítője ellen esetleg folyamatba tehető bünvádi eljárás megindítása végett a kir. ügyészség tudomására hoznák. Egyébiránt a kir. Kuriának a Polgári Jogi Határozatok Tára I. kötetének 137. lapján 67. sorszám alatt közzétett elvi jelentőségű határozata szerint abban az esetben, ha a szerződés házastársak között ugyan, de ezek gyermekei javára jön létre anélkül, hogy a házastársak magukra nézve egy-

mással szemben jogokat és kötelezettségeket megállapítanak, a szerződés érvényéhez közjegyzői okirat nem kívánatik. Ily okirat még akkor sem szükséges, ha abban az egyik házastárs javára elidegenítési és terhelési tilalom van kikötve, mivel ezekkel csupán a gyermekek és nem a házastársak lesznek kötelezve.

Telekkönyvi kivonatok beszerzése a kir. közjegyzők útján.

Az igazságügyminiszter 24905/1936. I. M. szám alatt a következő rendeletet adta ki: „Az örökösödési eljárásról alkotott 1894: XVI. törvénycikk módosításáról szóló 1927: IV. t. c. 8. §-ában kapott felhatalmazás alapján a belügyminiszter úrral egyetértve a következőket rendelem: 1. §. A hagyatéki leltárhoz csatolandó hiteles telekkönyvi (telekjegyzőkönyvi) kivonatok megszerzése végett a leltározó közeg az örökösödési eljárásra illetékes kir. közjegyzőhöz köteles fordulni. 2. §. A jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba s ezzel a 11000/1928. I. M. számú rendelet 32. §-ának eltérő rendelkezései hatályukat veszítik.”

Korábbi közszolgálatuk alapján nyugellátásban részesülő kir. közjegyzők keresetének bejelentése. Az igazságügyminiszter 38630/1935. VIII. I. M. szám alatt az alábbi rendeletet küldte meg a kamaráknak: „Az 1934: I. t. c. 3. §-a 6. bekezdésének a) pontja szerint a nyugdíjsökkentő rendelkezések szempontjából a nyugdíjasnak személyes tevékenységéből származó azt a bármilyen elnevezés alatt juttatott keresetét kell számításba venni, amely az államnál vagy az állammal az ellátás szempontjából viszonyosságban álló intézménynél, továbbá az állam, vagy az említett intézmények által kezelt vagy fenntartott üzemenél, gazdaságnál, vállalatnál, intézetnél stb. fennálló bármilyen szolgálati viszonyából vagy bármilyen megbízásából származik.

E rendelkezés a törvényjavaslat miniszteri indokolása szerint csupán olyan nyugdíjasok tekintetében kíván nyugdíjsökkentő korlátozásokat életbe léptetni, akiknek nyugellátásukon felül olyan forrásokból eredő keresetük van, amely forrásokat egészben vagy jelentős részben közpénzek táplálnak. Az idézett rendelkezés folytán tehát a korábbi közszolgálatuk alapján nyugellátásban is részesülő kir. közjegyzővel szemben a nyugdíjsökkentő rendelkezések alkalmazásánál csak azt a keresetet kell figyelembe venni, amely valamely állami hatóságtól, az állami ellátás szempontjából viszonyosságban álló intézménytől, az állam vagy az említett intézmény által kezelt vagy fenntartott üzemtől, gazdaságtól, vállalatától vagy intézettől kapott megbízás folytán végzett munka díjazása.

Míthogy a kir. közjegyzőnek összecszerűség szempontjából állandó keresete nincs, a nyugellátást is élvező kir. közjegyzőnek közjegyzői minőségében szerzett keresetének számításba vételénél az 1620/1934. M. E. számú rendeletnek (1934. évi Rendeleték Tára 20. lap) a nem állandó keresetre vonatkozó rendelkezéseit kell figyelembe venni. E rendelet 3. §-ának (4) bekezdése szerint nem állandó kereset esetében az egy évi keresmény összeget kell a következő naptári év január havának 15. napjáig bejelenteni.

A kir. közjegyző keresetéből ilyen bejelentési kötelezettség alá különösen azok a díjak esnek, amelyeket az államtól vagy az állammal ellátás szem-

pontjából viszonyosságban álló intézménytől, továbbá az állam vagy az említett intézmények által kezelt vagy fenntartott üzemtől, gazdaságtól, vállalatától, intézettől stb. az ezek által adott megbízások teljesítéséért vagy örökösödési ügyekben tőlük, mint örököstől, illetve hagyományostól kap.

Felhivom a Kamarát, közölje mindezt a Kamarához tartozó azokkal a kir. közjegyzőkkel, akiknek korábbi közszolgáltatásuk alapján nyugellátásuk is van. Együttal hívja fel őket, hogy az 1934. évi március hó 1. napjától az 1935. évi december hó végéig kapott, bejelentési kötelezettség alá eső keresetükről készítsenek az egyes tételeket is feltüntető jegyzéket és azt folyó évi október hó 1. napjáig, az 1936. évi január hó 1. napjától kezdődően kapott ilyen keresetüket feltüntető jegyzéket pedig évenként a következő naptári év január havának 15. napjáig a m. kir. központi illetményhivatalnak mutassák be.

A jegyzék bemutatásával egyidőben a kir. közjegyzőnek be kell jelentenie a központi illetményhivatalhoz az 1620/1934. M. E. számú rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a—e) pontjaiban megjelölt adatokat is. Ugyane § (7) bekezdése értelmében az a nyugdíjas, aki a bejelentést elmulasztja vagy valótlan adatokat jelent be, az illetéktelelenül felvett összegért vagyoni felelősséggel tartozik.

A jegyzék adatainak igazolása céljából a m. kir. központi illetményhivatal, ha szükségesnek látja, az illetékes közjegyzői kamarát megkeresheti. Ebben az esetben a jegyzék adatainak ellenőrzése a kir. közjegyző irodájának legközelebbi megvizsgálásánál (1874: XXXV. t. c. 168. §) történjék.

A budapesti kamara a hivatali túlkapások ellen. A budapesti kir. közjegyzői kamara egyik közjegyző panaszára felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez bizonyos bélyegszemlékkel kapcsolatos szabálytalanságok kivizsgálása tárgyában. A pénzügyminiszter a vizsgálatot sürgősen foganatosította s ennek eredményéről 97174/1936 XI. a) számú leiratban értesítette a kamarát. A leirat szerint a szemlebiztos helytelenül járt el, amikor az aránylag csekély forgalmú közjegyzői irodában 3 napon át szemlézett, különösen akkor, amikor az előző szemlést alig egy fél éve tartották meg. Helytelen volt a leirat szerint a szemlebiztos magatartása abban a tekintetben is, hogy a hivatalos érintkezésben köteles udvarias formát nem tartotta be. Ezért intézkedett a miniszter, hogy a *pénzügyigazgató az illető adóhivatali főnöktől a szemlebiztos megbízatást azonnal vonja vissza.* — A kir. közjegyzőkre nézve mindenesetre megnyugtató, hogy a különösen vidéken gyakrabban előforduló hivatali túlkapásokkal szemben a kamara a megfelelő megtorlás iránt a lépéseket kellő eréllyel s amint a példa is illusztrálja, megfelelő eredménnyel teszi meg.

Korlátolt forgalmú ingó dolgok eladása birói árverésen. Az igazságügyminiszter 22231/1936. I. M. szám alatt a következő tájékoztató rendeletet bocsátotta ki. „Azokat az ingó dolgokat, amelyeknek megszerzése és birtoklása hatósági engedélyhez van kötve, birói árverésen is csak olyan személy

veheti még, akinek hatósági engedélye van. Ilyen korlátozott forgalmú ingóságok például a lőfegyverek (vadász-, céllövő és egyéb lőfegyverek, pisztolyok) lőszeres és robbanóanyagok, amelyeket a 9862/1920. M. E. számú rendelet (1920. évi Rendeleték Tára 591. 1.) 1. §-a szerint csak az tarthat, viselhet, vásárolhat vagy árúsihat, aki arra a rendőrhatalóságtól engedélyt kapott. Ilyenek továbbá a mérgek, kábítószeres és erősen ható egyéb szerek, amelyeknek forgalmát a 31.026/1876. és 111.000/1894. B. M. számú rendeletek (1876. illetve 1895. évi Rendeleték Tára 349. és 20. 1.) korlátozzák. Birói árverésen tehát a bírósági kiküldött korlátozott forgalmú ingóságot csak olyan vevőnek adhat birtokába, aki a megfelelő hatósági engedélyt felmutatja vagy akiről köztudomású, hogy ilyen engedélye van. A mérgekre és egyéb erősen ható szerekre vonatkozóan egyébként erre a korlátozásra az igazságügyi hatóságok figyelmét már a 15.733/1877. I. M. számú rendelet (1877. évi Rendeleték Tára 432. 1.) is felhívta.

Szigorló jogász, aki közjegyzőjelölti teendőben is jártasságra tett szert s aki a tényleges jelölti képesítést néhány hónapon belül meg fogja szerezni, budapesti közjegyzői irodában azonnal belépésre elhelyezkedést keres. Egy éven át a közjegyzői nyugdíjintézet titkárárt helyettesítette. Cim a kiadóhivatalban.

Hosszú közjegyzői irodai gyakorlattal rendelkező *gyakorlott gépirónő* közjegyzői irodában azonnal való belépésre is alkalmazást keres. Cime: Orosz Vladimírné Oswald Anna Budapest, IX., Vaskapu-uca 7.

Kihirdetett törvények:

az 1936. évi XVI. t. c. az oktató jellegű filmek nemzetközi forgalmának megkönnyítése céljából Genfben 1933. évi október hó 11-én kelt nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről;

az 1936. évi XVII. t. c. a növényvédelem tárgyában Rómában 1929. évi április hó 16-án kelt nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről;

az 1936. évi XVIII. t. c. a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról alkotott 1931: XXVI. törvénycikkben a minisztériumnak adott felhatalmazás további meghosszabbításáról;

az 1936. évi XIX. t. c. az 1936/37. évi állami költségvetésről;

az 1936. évi XX. t. c. az állami hajók mentességére vonatkozólag 1926. évi április hó 10. napján Brüsszelben kelt egyezmény becikkelyezéséről;

az 1936. évi XXI. t. c. a Liszt Ferenc emlékért megörökítő kétpengős ezüstérmék veréséről;

az 1936. évi XXII. t. c. az egyes birói eljárásokban a törvénykezési illetékek átalányban való lerovásáról;

az 1936. évi XXIII. t. c. a kisdédovásról szóló 1891: XV. t. c. némely rendelkezéseinek módosításáról;

az 1936. évi XXIV. t. c. a m. kir. József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem szervezéséről alkotott 1934: X. t. c. némely rendelkezéseinek módosításáról;

az 1936. évi XXV. t. c. az egészségügyi és egyéb közcélokra szolgáló mérésnél használatos mértékek, mérőeszközök és készülékek hitelesítéséről;

az 1936. évi XXVI. t. c. egyes koronauradalmi ingatlanoknak a korona-

javak állományának más ingatlanokkal való kiegészítéséről és egyes államkincstári ingatlanok elidegenítéséhez való hozzájárulásról;

az 1936. évi XXVII. t. c. a telepítésről és más földbirtokpolitikai intézkedésekről;

az 1936. évi XXVIII. t. c. a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó 1929. évi varsói nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről.

Rendeletek.

48.300/1936. P. M. sz. A tagosítási műszaki eljárás részleteit szabályozó végrehajtási utasítás kibocsátása.

4.050/1936. M. E. sz. Életbiztosítási szerződésen alapuló nem pengőben kirótt kötelezettségeknek pengőben lerovása.

17.300/1936. I. M. sz. A természetben őrzött birói letétek elévülése és értékesítése.

3.307/1936. B. M. sz. A gyakorlati közigazgatási vizsgát megelőző gyakorlat szabályozása.

99.754/1936. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illeték, továbbá a fényűzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

24.905/1936. I. M. sz. A hagyatéki eljáráshoz szükséges hiteles telekkönyvi kivonatok megszerzése körüli eljárás módosítása.

24.900/1936. I. M. sz. Az egyes birói eljárásokban a törvénykezési illetékek átalányban lerovásáról szóló 1936. évi XXII. törvénycikk hatálybaléptetése és végrehajtása.

2.000/1936. P. M. sz. Az egyes birói eljárásokban lerovandó törvénykezési illetékátalány összegének megállapítása.

105.400/1936. P. M. sz. Az egyes birói eljárásokban a törvénykezési illetékek átalányban lerovásáról szóló 1936: XXII. törvénycikk végrehajtása.

114078/1936. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengő értékre történő átszámításáról.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle. (XVII. évfolyam, 7. szám.) A perrendi novellára vonatkozó javaslatot kommentálja e szám vezető helyén Nagy Antal szegedi táblabíró s különösen a társas bíraskodással szemben az egyes bíraskodás előnyét kidomborítva, megállapítja, hogy az egyes bíró magános működésével a birói egyéniséget, az ítélkezéshez szükséges felelősségérzetet, a kezdés bátorságát, a meggyőződésnek belső erejét és a nagyon sok átgondolással szerzett megbízható tudást gyűjti és halmozza fel lelkében. E szám további cikkeit Kelemen László dr., Zsöllei Kálmán dr., Szádeczky Kardos László dr. és Hay László írták. Az állandó rovatok sok értékes közleménye, a magánjogi, polgári törvénykezési jogi, hiteljogi és büntetőjogi esettárak bőséges anyaga adják ennek a kitünően szerkesztett lapnak legújabb száma tartalmát.

Jog. (III. évf. 2. szám.) A vidéki magyar jogászság kitünően szerkesztet idei második számának vezető cikkét *Glattfelder* Gyula csanádi püspök, mint a Ferenc József Tudományegyetem honoris causa jogtudományi doktora írta „Jogtisztelet” címen. A magyar klérusnak ez a kiváló képzettségű és kitünő szellemi értékek felett rendelkező egyik legértékesebb tagja cikkében abból a megállapításból indul ki, hogy minden átmeneti idő az etikai értékek nagy válságával jár s hogy a jelenkor szintén átmeneti, azt hosszasan bizonyítani nem kell. Szédülten és aggodalommal teli lélekkel láthatjuk körülöttünk összeomlani sokszáz éves civilizációnk épületét és méginkább aggaszt, hogy a nagy felfordulásban a jog helyét mindinkább az erőszak foglalja el. Minden vonalon érvényesülni kezd a sokat kifogásolt Bismarcki megállapítás „Macht geht vor Recht”. Különös szerencsétlensége korunknak — a tudós szerző bölcs megállapítása szerint — hogy amíg a gazdaságilag kiváltságos helyzetet élvező osztályok mereven elzárkóznak a szükség és orvoslásának felismerése elől, az alsóbb rétegek igényeiket viszont nem a jogfejlődés szorgalmazásával, hanem brutális erőszakkal törekszenek világszerte érvényesíteni. A jogérzéknek a nemzetközi és szociális viszonylatokban jelentkező nagyfokú megfogyatkozásának eredménye az, amit az előkelő jogászok és bírák szintén kénytelenek megállapítani, hogy a mai korban jogrendről szólni már szinte anakronizmus. — A következő cikket, amely hasábosan magyar és német nyelven jelent meg, *Csekey* István dr. szegedi egyetemi tanár írta. Ez a cikk tulajdonképpen a finn-ugor kultúrkongresszus jogi szakosztályában ez évi július 27. napján tartott előadás leközlése. Az érdekes cikk bevezető részében megállapítja a szerző, hogy a tekintély állam tulajdonképpen se nem abszolutizmus, se nem diktatura és hogy annak főjellemezője az individualizmussal szemben az univerzalizmus, amelyben az egyén csak mint a nemzetegész tagja jöhet számításba. Megállapítja továbbá a cikk, hogy a magyar mindig alkotmányos nemzet volt, alkotmányához mindig görcsösen ragaszkodott s csupán az angol szigetország alkotmánya mutat hasonlóságot a történelmi magyar alkotmányhoz. A magyar alkotmányos érzékre jellemző, hogy a világháborút követő összeomlásban, amikor az ország körül valósággal tombolt az alkotmányozási láz, Magyarország az egyetlen helyesen járható útnak az ősi alkotmányosság útjára való visszatérést jelölte meg és a lehetőség szerint a jogfolytonosság alapjára helyezkedett. Nem véletlen, hogy a tekintély állam elsősorban Itáliában és Germániában vert gyökeret. Ezeket az országokat évszázadokon át a partikulárizmus jellemezte. Az olasz városok reneszansz kényurái és a pápa korlátlan hatalma nélkül aligha támadhatott volna olasz földön Mussolini. Az elvileg korlátlan hatalmú, Isten kegyelméből uralkodott Hohenzollernek nélkül alig volna megmagyarázható Hitler mai hatalma. A diktaturát felemelkedés reményében csak azok a népek tűrik és vállalják, amelyeknek lelkében tudatosan vagy tudat alatt ott él a vágy, hogy erős akaratnak rendeljék alá magukat s ahol nincs az alkotmányosságnak és parlamentárizmusnak a messze-múltba visszanyúló gyökere. A kormány hatalmának erősítése érdekében kívánalmak Magyarországon is hangzottak el s a kormány kivételes hatalma a háború után is bizonyos vonatkozásban fennmaradt, ennek célja azonban mindig csak az volt, hogy rendkívüli helyzetekben átmeneti megoldást létesítsen, nem pedig, hogy diktaturát hozzon létre. Ha a magyar alkotmány ezer év tűzpróbáját kiállotta, idegen eszmék kedvéért azt feláldozni annál kevésbé

volna indokolt, mert a magyar alkotmánynak a jövőre is kiható nagy nemzetközi szerepe van. A történelmi magyar alkotmány — állapítja meg a különlegesen érdekes és aktuális cikk befejező részében a kitünő szerző — az európai kontinensen egyedülálló hajlékonyságával és rugalmasságával olyan érték, amely a mostani idők zürzavarában is minden bizonnyal ki fogja vezetni a nemzetet egy biztosabb és szebb jövő felé. — Ennek a számnak további cikkirői Harsányi Imre dr., Csajághy István dr., Balás László dr. A Szemle rovat közleményei után a mintegy 40 oldal terjedelemben a Döntvénytár bőséges anyaga következik.

Bihari Index Juris Hungarici. Magyar Jogmutató. A magyar elméleti és gyakorlati jogászvilág bizonyára indokolt örömmel fogadja azt a nagyarányú vállalkozást, amelynek első jelentkezési formája egy hatalmas kezdőfüzet, célja az előszó szerint „eligazítás a magyar jogszabályok ösrengetegében”, vagyis a cím szerint a kihirdetett törvények, rendeletek, határozatok, döntvények és közérdekű közlemények betűsoros név- és tárgymutatója majdnem egy évezred jogszabály alkotásáról, 1000—1935. évig. A most megjelent első füzet az előszóban hivatkozik Juhász Andornak a Kuria volt kitünő elnökének a Kuria 1930. évi teljes ülésében tartott évnyitó beszédében eszközölt arra a megállapítására, hogy a mai törvények és rendeletek tömkelegében még a szakember is nehezen ismeri ki magát. A leghivatottabbak részéről — folytatja tovább az előszó — valóban súlyos megállapítás ez. De nem fogunk csodálkozni rajta, ha meggondoljuk, hogy a magyar Corpus Jurisban 1000—1935. évek során 8000-nél több törvénycikk s a különböző hivatalos lapokban pedig 1867-óta legalább tízszer ennyi egyéb jogszabály látott napvilágot. Ha általánosságban áll ez a tétel s ezt már mi tesszük hozzá az előszó megállapításaihoz; még inkább áll 1920. év óta, amely idő óta olyan egészségtelen és javarészből rendszertelen túlprodukciónak észlelhető a jogszabálygyártásban, hogy jelenleg már a legtudósabb és az emlékező tehetség különös fokával megáldott jogászi elméknek is súlyos, sokszor leküzdhetetlen nehézségeket okoz az eligazodás. Ez a vállalkozás e téren óhajt megfelelő segítőeszközt nyújtani s ahogy az első füzetből megállapíthatjuk a vállalkozás sikerre számíthat gyakorlati beosztásánál és könnyű kezelhetőségénél fogva. Szerény véleményünk az első füzetrel szemben csupán az, hogy sok aprólékos és különösebb jelentőség nélkül való adat nyugodtan elhagyható lett volna, mert ekként a jogmutató igen nagyterjedelmű s ezzel kapcsolatosan az elterjedtebb használat céljaira anyagi nézőpontból nehezebben hozzáférhető lesz. Az első füzet például

160 oldalon még az „a“ betűs jogszabályokat sem öleli fel. A hatalmas jogenciklopedikus mű különben dr. Bihari Károly budapesti ügyvéd kiadásában jelenik meg és megrendelhető a Bihari Index Magyar Jogmutató Budapest, II., Ponty-uca 8. címen. Az első füzet előfizetési ára 6 P, a bolti ára 7 P 50 f lesz.

Polgári Jog. (XII. évfolyam 7. szám.) Két külön cikk jelent meg ebben a számban. Az egyiket Nyeviczkey Zoltán „A jelzáloghitelező jogállása a haszonélvezővel szemben“ címen, a másikat pedig Blau György dr. „Magyar házassági vagyongyó holland bíróság előtt“ címen írta. A Jogalkotás rovatban Balla Ignác dr. ismerteti az új székesfővárosi lakásbérleti szabályrendeletet, majd folytatólag közlik az újabb rendeleteket, illetve jogszabályokat s ezek között a Magyar Nemzeti Banknak több külföldi államokkal való fizetési és valuta forgalmat szabályozó körleveleit, amelyek jelenleg köztudomás szerint a bíróságokra is irányadó jogszabály erejével bírnak. A polgári ügyekben legújabbán bevezetett illetékátalány rendszert ismerteti még ebben a rovatban egy közlemény. A judikatura kiemelkedő döntéseit ismerteti ezután Sági József dr. Ugyanő parentálja el a szaklap nemrégén elhalt kitűnő főmunkatársát, Frigyes Bélát meleg hangú s jogirodalmi munkásságát is komoly alapossággal méltató külön cikkben. Az Irodalom rovatban Takács György dr., Király Ferenc dr. és Nékám Sándor dr. legújabb munkáit méltatják. E számnak külön melléklete Kisfaludi Imre dr. pécsi ügyvédnek a Kuria 76. számú jogegységi döntvényéről írott cikke.

Notariatszeitung. (Az osztrák közjegyzők lapja 76. évfolyam 7-9. számok.) Különböző jogkérdésekről írtak ezekben a számokban cikkeket Dr. Heinrich Klang, Dr. Viktor Ondracek, Dr. Othmar Wenzel, Dr. Hans Krehan, Dr. Heinrich Herbatschek, Dr. Friedrich Krzizek, Dr. Oswald, Dr. Friedrich Nözl. Az utóbbi „Akarja-e az állam a közjegyzőséget“ címen az osztrák közjegyzői viszonyok nem éppen kifogástalan képét rajzolja meg és sürgeti, hogy az állam a közjegyzői működési kör elhatárolása, kiterjesztése és biztonsága tekintetében megfelelő rendszabályokat léptessen életbe. E számokban találunk még a felső bíróságok jogi és illetékügyi gyakorlatából különböző elvi jelentőségű határozatokat, személyi híreket és könyvszemlét.

Az Ügyvéd. (VIII. évfolyam 6., 7., 8. számok.) A Boda Ernő dr. fő- és Szegő Ferenc dr. felelős szerkesztésében megjelenő ügyvéd gazdasági, társadalmi és jóléti közlöny legújabbán megjelent két számának ügyvédi kérdéseket tárgyaló első cikkeit Gündisch Guidó dr. és Szegő Ferenc dr. írták. Ezeken kívül ezuttal is közleményeket és híreket bőségesen állított a lap az ügyvédi érdekek nagyfotosságú szolgálatába s köztük az újonnan bevezetett vidéki kamarák sajtószolgálatára című rovat tudósításait a vidéki kamarák eseményeiről. A Joggyakorlat rovat közleményei fejezik be mindkét számot.

Notariatszeitung. (A csehszlovákiai német közjegyzők lapja. 16. évfolyam 7. 8. és 9. számok.) A törvények visszaható erejéről Dr. Ernst Swoboda egyetemi tanár s más jogi kérdésekről Dr. Karl Reinhold, Dr. Oswald írtak az új számokban cikkeket. Az utolsó szám a bíróságok tehermentesítéséről szóló új törvényt ismerteti. E szerint az ismertetés szerint a törvény rendelkezéseivel kapcsolatosan a közjegyzői hatáskör alig bővült. Kimerítő könyv és folyóirat szemléket hoznak is e számok.

Magyar Törvénykezés. (1936. év 13-16. számok.) Ennek, a gyakorlati jogászság céljait eredményesen szolgáló törvénykezési újságnak legújabbán megjelent számai közlik a 4050/1936. M. E. számú, az életbiztosítási szerződésen alapuló nem pengőben megállapított kötelezettségeknek pengőben lerovása, a 4040/1936. M. E. számú a Phönix biztosító társaság belföldi fiókja ügyeinek rendezése tárgyában kiadott rendeleteket, a törvénykezési illeték általánról szóló 1936: XXII. t. cikket s az ezzel kapcsolatos 24000/1936. I. M. 2000/1936. P. M. számú rendeleteket, az 1936: VII. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott 30000/1931. I. M., a hagyatéki eljáráshoz szükséges tkvi kivonatok ügyében kiadott 24005/1936. I. M., a természetben őrzött birói letétek ügyében kiadott 17300/1936. számú rendeleteket, az adó kiszámítás tárgyában egy népszerű tájékoztatást, valamint a gazdavédelmi rendeletek egyes kérdéseiben elvi jelentőségű birói határozatokról szakszerűen egybeállított gazdajogi döntvénytart. Hoznak még e számok szakonként csoportosított terjedelmes anyagot a legújabb törvénykezési gyakorlatból s végül a Forum és a Szerkesztő postája című állandó rovatok változatos közleményeit.

Illetékügyi Közlöny (XI. évfolyam 7. szám.) Illetékügyi kérdésekről írtak ebben a számban Beke Gábor dr. és Molnár Ödön cikkeket, majd közlik a törvénykezési illeték általán lerovására vonatkozó miniszteri rendeleteket. A Szemle, Irodalom és Szerkesztői üzenetek című rovatok közleményei adják a lap további tartalmát. Az utóbbi rovatban a kéményseprői reáljog értékelése tekintetében a szerkesztőség azt az álláspontot foglalja el, hogy illetékkiszabás szempontjából azt az értéket kell venni, amelyért a jog elidegeníthető. Ez az érték vagy egyességi uton, vagy szakértői becslés útján állapítható meg. Amennyiben tehát a jog hagyatéki eljárás tárgyát képezte, a közjegyzői díj számítása is a forgalmi érték alapul vétele mellett történik. Ugyanitt közlik, hogy a kegyuri terhek az ezzel kapcsolatos jogositványok figyelembe vétele mellett hagyatéki teherként levonhatók. A szám mellékleteként a Illetékügyi Joggyakorlat című füzet ezuttal is megjelent.

Joggyakorlat.

Magánjog.

115. A 17. számú jogegységi döntvényben foglalt rendelkezés szerint a *hitelező*, aki a követelést az adóstól más módon be nem hajthatja, követelésének kielégítése végett az adós részéről nem igényelt *köteles részt nem érvényesítheti*, s ezzel kapcsolatban az adós köteles részét sértő végrendeletet, vagy ajándékozást azon az alapon, mert a köteles részre jogosult az örökös társakkal, illetve a megajándékozottakkal a hitelező megkárosítása végett összejátszott, vagy mert a végrendeleti intézkedéssel, illetve az ajándékozási ügylettel az adóst szinleg azért mellőzték, hogy a hitelező elől a kielégítési alapot elvonják. (Bp. T. XII. 9802/1934.)

116. *Holttig tartó haszonélvezeti jog* illeti meg az özvegyet, amely jog újból való férjhezmenetelig élvezett haszonélvezeti jognak tekintendő, mely az állandó birói gyakorlat értelmében nem örökség, hanem hagyatéki teher természetével bír. Ezzel szemben azonban az özvegy türni tartozik, hogy férje hagyatéki vagyonából az azt terhelő követelések özvegyi jogára való tekintet nélkül kielégíttessenek. (Bp. T. III. 9066/1935.)

Illetékjog.

28. Ha az adásvételi szerződésben a vevő magára vállalja annak az útburkolási járuléknak megfizetését, amelyhez a községnek (városnak) joga az adásvételi szerződés megkötésének idejében már megnyitott, ennek az útburkolási járuléknak az összegét az ingatlan vagyónátruházási illeték alapjához hozzá kell számítani. (260. számú jogegységi megállapodás.)

29. A még meg nem nyitott örökségre való igények visszteherrel történő átruházása, nem a még meg nem nyitott örökségnek, hanem a kikötött vételárnak alapulvételével esik illeték alá. (1900. számú elvi jelentőségű határozat. — 6985—1935. P. — 1936. II. 20.)

30. A vagyónátruházási illetékért fennálló kezesség szempontjából jogutódnak csak azt lehet tekinteni, aki az elhalt után tényleg örökölt is. (Közig. bir. P. 10822/1935.)

31. Ha a felek ingatlan adás-vételi szerződésben az illetéknek melyikük által való fizetésére vonatkozó megállapodásukat utólag megváltoztatják, ezzel az államkincstár irányában az eredeti kikötés szerinti illetékfizetési kötelezettség változást nem szenved. (Közig. bir. P. 21.272/1934.)

32. A pótilleték kiszabására megállapított két év nem elévülési határidő, hanem a pótilleték kiszabásának hivatalból figyelembe veendő törvényes korlátja. (Közig. bir. P. 21.309/1934.)

33. Ingatlanra vonatkozó haszonélvezeti jog gyakorlásának évi járadék ellenében való átengedése az illetékdíjgyezék 78. tételének I. A. n. pontjában meghatározott illeték alá esik. (251. számú jogegységi megállapodás.)

34. 1. Ha a feltételesen illetékmentes kereskedelmi levelet több perben használják fel, amelyeknek együttes perértéke nagyobb, mint a levélben foglalt jogügyleteknek az értéke, nem lehet több illetéket követelni, mint amennyi a jogügylet értéke alapján jár.

2. Ha feltételesen illetékmentes kereskedelmi levelet bírói eljárásban, bizonyítás céljából felhasználják, az illetékmentesség megszűnésének kérdésére, hogy a felhasználás milyen bírói eljárásban történik, közömbös s az is, hogy a levéllel mit kívánnak bizonyítani.

3. A kereskedelmi levélnek az illetékét csak attól a peres féltől (értve a mellékbeavatkozót és a perbehívottat is), illetve a bírói eljárásnak attól az ügyfelétől lehet követelni, aki a levelet a bírói eljárásban bizonyítás céljából felhasználta, de ettől is csak abban az esetben, ha ő a levél kiállítója, elfogadója, vagy ezek egyikének jogutódja. A levél felhasználójának azonban akkor is a peres felet, illetve a bírói eljárásnak az ügyfelét kell tekinteni, ha a levelet kérelme folytán vagy bizonyítás célzata érdekében, más személy használta fel. (252. számú jogegységi megállapodás.)

35. A meghatalmazott a részére kiállított meghatalmazás illetékéért, ha azt felhasználja a kiállítóval együtt felelős. (254. számú jogegységi megállapodás.)

36. Illetékkötelessé válik a kerethitel nyújtásával kapcsolatban kifejezetten készfizető kezességet vállaló kereskedelmi levélbe foglalt szerződés azáltal, hogy a szerződésben a kezes arra kötelezi magát, hogy a hitelnyújtó pénzügyintézet által kiállított könyvkivonatokat teljes bizonyító erővel bírói okiratnak és ezen könyvkivonat alapján az egyenes adós terhére kimutatott összegeket saját közvetlen és nem kifogásolható adóságának ismeri el. (266. számú jogegységi megállapodás.)

37. A visszatérő szolgáltatás tárgyában kötött szerződés után előírt és befizetett illeték, a szerződés lejárat előtti megszűnése címén, arányos részében akkor is visszatéríthető, ha az illeték befizetésének napjától számított 5 év már eltelt. (1898. számú jogegységi megállapodás. — 17.889—1935. P. — 1936. IV. 22.)

38. A nem kölcsönös végrendelet illetékéért csak azok felelősek, akik javára a végrendelet kiállított. (Közig. bir. P. 6447/1936.)

39. Az illetékdíjgyezék 16. tételének D, ee) pontjában megállapított illetékmentesség nem terjed ki arra a telekkönyvi bejegyzésre, amellyel a

biróilag elárverezett ingatlanon, a jelzálogos hitelező jelzálogjoga, az árverési vevő által átvállalt tartozási összegre teherként továbbra is fenntartatott. (1901. számú elvi jelentőségű határozat. — 14902/1935. P. — 1936. III. 19.)

40. Ismételt bekebelezésről s ezen a címen illetékmentességről nem lehet szó akkor, ha az előbbi bekebelezés hitelkeret, az utóbbi pedig meghatározott követelés erejéig történt. (Közig. bir. P. 18906/1934.)

41. Annak a körülménynek feljegyzése, hogy az eredeti jelzálogos adós helyébe személyes adósként az ingatlan új tulajdonosa lép, valamint már bekebelezett zálogjog — kiterjesztéseképpen — való bekebelezése illetékmentes. (Közig. bir. P. 8300/1935.)

Szerkesztői üzenetek.

M. D. dr. A kincstárra nézve is kétségen kívül súlyos károsodást jelent az az abuzus, hogy a reáljogú gyógyszerárakat minden örökösödési eljárás nélkül egyszerűen pl. egy családi értesítő alapján átírják az elhalt tulajdonos örököseire, amint ezt legutóbb a belügyminiszterium nemrégén 241576/1935. XIII. számú rendeletével tudomásul vette. A vagyónátruházási illeték szabályozása tárgyában készített s ez időszert az illetékes körök — így a közjegyzői kamarák — véleményezése alatt álló tervezet a kincstár érdekében tudomásunk szerint az ilyen esetekre is provideál. A közjegyzői kart ezáltal érő károsodás elhárítása céljából az illetékes szervezeteknek kellene közbelépniök, hogy amint ezt az igazságügyminiszter a kereskedelmi cégekre vonatkozólag 31555/1935. I. M. számú rendeletével elrendelte, reáljogú gyógyszerár tulajdonosának halála esetében a jogutódlás bejegyzése csak jogerős hagyatékátadó végzés, vagy örökösödési bizonyítvány alapján legyen elrendelhető. A minisztertanácsi tárgyaláson már átment új gyógyszerészeti törvény aktualitására tekintettel — értesülésünk szerint — az országos egyesület e tárgyban az igazságügyminiszter utján a belügyminiszterhez sürgős felterjesztéssel élt.

F. B. dr. és K. Gy. dr. Nem tökéletes megnyugvással vetjük mi sem tudomásul Hódmezővásárhely város törvényhatósági bizottságának nyilván megfelelő tájékozódás nélkül hozott 123/1936. számú közgyűlési határozatát, amelyben a „Külsőszörhádi Olvasókör”-nek a törvényhatósághoz beadott indítványának megfelelően kimondta, hogy a vonatkozó törvényes rendelkezéseket akként tartja megváltoztatandónak, hogy a közjegyzői díjak csupán a tiszta hagyatéki érték s nem pedig a terhek levonása nélkül való bruttó érték után számíttassanak s hogy a régi állapot visszaállításával a felek örökösödési bizonyítvány kiadását a közjegyzők mellőzésével is kérhessék. A határozat szerint a törvényhatóság e tárgyban az igaz-

ságügyminiszterhez feliratot, a törvényhatósághoz pedig pártolás és „hasonszellemű felirat intézése végett“ átiratot intéz. Az indoklás szerint az általános gazdasági romlásra való tekintettel a felek a jelentékenyen felemelt illetékeken felül a hagyatéki bruttó érték után a közjegyzői díjakat nehezen fizetik meg s más felől pedig az „államilag biztosított jobb kereseti viszonyok között levő közjegyzők érdekében“ hozott az a rendelkezés, hogy a felek örökösödési bizonyítványt is csak a közjegyzők közreműködésével kérhetnek s ezért a hagyaték értéke szerint a díjak kétharmadát a kir. közjegyzők részére meg kell fizessék, — indokolatlan különös tekintettel arra is, hogy a közjegyzők „munkaterét az 1930:XXXIV. t. c. 54. és 56. §-ai kiterjesztették.“ Nem akarjuk ezuttal felsorakoztatni azokat az ismert érveket, amelyek az igazságügyi kormányzatot arra birták, hogy a hagyatéki tárgyalások közjegyzői díjfelszámításának alapját már mindjárt az 1894:XVI. t. c. életbe léptetése után a hagyaték bruttó értékében állapította meg. Csak mellékesen mutatunk rá arra, hogy a tárgyalásra ugyanannyi időt és munkát kell fordítani, ugyanannyi felelősséget kell vállalni, ha a hagyaték rendezésénél terheket is számításba kell venni, mint anélkül, sőt azok a hagyatékok, amelyeknél nagyobb terhek is vannak, rendszerint bonyolultabbak. Ugyancsak mellékesen mutatunk rá arra az ismert argumentumra is, hogy az örökösödési bizonyítvány kiadása iránt a kérés szerkesztése, az adatok beszerzése a félnek amúgyis költséget s legalább is annyi költséget jelent, mint a közjegyzői tárgyalási díj s ha tehát ezek ellenére is ragaszkodik az örökösödési bizonyítványos eljáráshoz, nem méltánytalan, hogy ezért a közjegyzőnek bizonyos mérsékeltebb díjat fizessen azért, hogy ebben az eljárásban is a fél érdekében és a bíróság helyett jelentős munkát végez. A „bíróság helyett“ erre a megállapításra különös súlyt helyezünk, mert az 1927. IV. t. c. megalkotásának indoka javarészen a bíróság tehermentesítése volt s ennek a törvényhozási intézkedésnek eredményeként olyan jelentős munkatöbbletet róttak a közjegyzők vállaira, amely többletmunkáért a hagyatékok tárgyalásáért eddig is járt díjakon kívül semmiféle más díjazásban nem részesül s amely ingyenes többletmunkának elvégezhetése érdekében majdnem minden közjegyzői irodában külön munkaerőt kellett alkalmazni. Ezzel az ingyenes munkával biztosított az állam a közjegyzők részére jobb keresetet — már legalább is az olyan laikus megállapítás szerint, mint aminő Hódmezővásárhely törvényhatósági bizottságának határoza-

tából is kicsendül s amely laikus mentalitást csak jobban alátámaszt az 1930: 34. t. c. 54. és 56. §-ára történt hivatkozás. Kétségtelen statisztikai adatokkal igazolt ugyanis, hogy a különélési tanusítványok 90 %-ban szintén díjmentes „munkatér kiterjesztést“ eredményezték s így a közjegyzői kar e vonatkozásban is csak jogszolgáltatási érdekből vállalt jelentős munkatöbbletet, amelynek ellenértéke sehogyan sem lehet a tanusítványok maximálisan 10 %-ának díjazása, az egészen jelentéktelen aláírás hitelesítési díj s a nagyritkán előforduló előzetes bizonyítási, díjas bírói megbízások. A határozat születési helyére (Külsőszörháti Olvasókör) tekintettel, úgy hisszük nem tévedünk, ha a háttérben a községi jegyzők mozgolódását állapítjuk meg azzal a céllal, hogy magánmunkálkodásukat az örökösödési bizonyítványos eljárásban is minél kiterjedtebb arányban üzhessék. Eltekintve azonban a határozat tulajdonképpen kiinduló pontjától úgy véljük, hogy különösen azoknak a kir. közjegyzőknek, akik a törvényhatósági bizottságoknak tagjai a kar és az intézmény iránt tartozó kötelességük lehetőleg megakadályozni, hogy ilyen a teljes tájékozatlanság jegyét magukon viselő határozatok megszülethessenek s ha már ez a határozat sajnálatosan megszületett, a többi törvényhatóságok közjegyző tagjai vegyék igénybe a felvilágosítás és tájékoztatás minden eszközét arra, hogy ezt a határozatot ne kövesse más „hasonszellemű“ törvényhatósági határozat s ne diszkreditálják a jogszolgáltatási érdekek becsületes méltánylásával nagy mennyiségben ingyenes munkát is végző magyar közjegyzői kart ilyen laikus megállapításoktól hemzsegő határozatokkal. Ezt a felvilágosító és tájékoztató munkát a kar minden közjegyzőtől s különösen pedig minden törvényhatósági bizottsági tag közjegyzőtől jogszerűen elvárhatja s talán jogos lehet a reménységünk arra, hogy ezt a munkát a továbbiakban vállalni s a kari érdekekre tekintettel eredményesen teljesíteni is fogják.

P. B. dr. és Cz. I. dr. Helyszűke miatt ezidő szerint nem áll módunkban a felvetett kérdésekkel részletesen foglalkozni. Annak megjegyzése mellett, hogy a következő számban előreláthatólag alkalmunk lesz a felvetett kérdéshez részletesebben hozzászólni s a beküldött bírói határozatokkal részletesebben is foglalkozni, most ezuttal csupán a jelentősebb direktívákra mutatunk rá. Az 1920: 36 t. c. 71. és 72. §-ai védelme alatt ingatlanokra a hagyatéktárgyalási közjegyzői díjak erejéig a jelzálog jog bekebelezését el kell rendelni. Ezekre az ingatlanokra a végrehajtási jog

s az árverés is feljegyezhető és foganatosítható, ha a közjegyző igazolja, hogy a kötelezett fél egyéb vagyontárgyaiból követelését be nem hajthatja. Ez az utóbbi feltétel azonban nem a díjrendeletek alapján igazolandó, mert amint ezt már többször kimutattuk, ilyen díjrendeleti jogszabály immár hatályban nincs, ellenben az 1920 : 36 t. c. 72. § 4. bekezdése alapján. Ezt az álláspontot foglalja el a kir. Kúria Pk. V. 4069/1935. számú határozatában, amelyet ennek a közlőnynek idei 3. számában a 110. és 111. oldalakon közöltünk. — A védett birtokok tekintetében legújabban a szekszárdi kir. törvényszék, mint polgári felfolyamodási bíróság hozta az alábbi határozatot:

„A 14000/1933. M. E. számú rendelet 4. §-ában foglalt korlátozási rendelkezések a „magánjogi címen” alapuló jelzőlog bekebelezését tiltják a védett birtokok tekintetében. Mivel pedig az örökösödési eljárást a királyi közjegyző hivatalból tartozik lefolytatni, ebből az eljárásból kifolyólag őt megillető díj nem tekinthető olyan „magánjogi címből” folyó követelésnek, melyre a 14000/1933. M. E. számú rendelet 4. §-a vonatkozik.“ (Pkf. 2461/1935/4.)

Tudunk ezzel ellentétes bírói határozatokról is s így minden esetre kívánatos volna, ha ebben a kérdésben is állást foglalna a kir. Kúria. Ezekre a határozatokra hivatkozással a díjak behajtását mindenestre szorgalmazni kell.

B. L. dr. és B. F. dr. Értékes közleményeiket vettük, anyagtorlódás miatt azonban azoknak helyet csupán a közlőny legközelebbi számában szoríthatunk. Mindenesetre örvendetesen állapítjuk meg, hogy a kartársak és a helyettesek körében a közlőny iránt az érdeklődés aktív irányban is egyre növekvő arányokban nyilvánul meg.

v. B. F. dr. Egy jövőben esetleg megalkotandó jogszabály felett való vita — különös tekintettel annak eléggé exact tárgyára — s különösen ma, amikor sok nagyfontosságú gyakorlati kérdés vár kielégítő megoldásra, az inkább gyakorlati célok szolgálatába állított közlőnyünk keretébe alig beilleszthető. Ebből az okból be- küldött cikkének közléséről sajnálattal le kellett mondanunk.

Több érdeklődőnek. A budapesti központi kir. járásbíró-ságnál legújabban inangurált kezelési rendszer részleteit és indokait eleddig kinyomozni nem sikerült. Eddig csupán a következményt állapíthattuk meg s ez az, hogy a beadványok hollétét a beérkezéstől számított 3—4 napon belül megállapítani alig lehet. Ez az eredmény szerény véleményünk szerint a törvénykezés minden vonalán előtérbe helyezett s mindenképen kívánatos gyorsabb ütemével összhangba sehogy sem hozható.

A közlőny közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítéséről Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Szövetségének közlőnyje el (Budapest, VI. Andrássy-ut 50. kir. közjegyzőiroda)

A közlőny határozatokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.